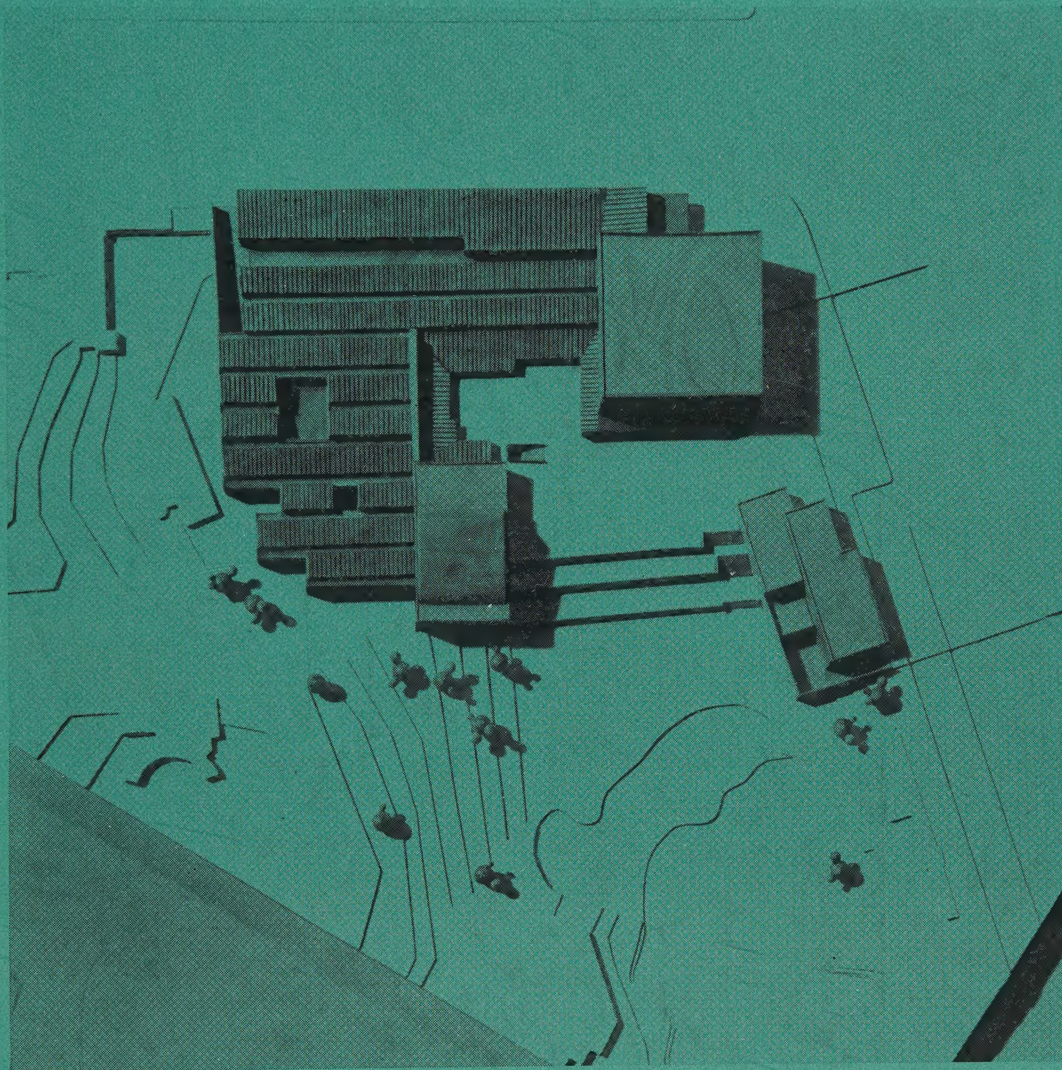
7
58. årgang
juli 1956

KAARE KLINT
TO GULDMEDALJEPROJEKTER

M
ARKITEKTEN
TIDSSKRIFT FOR ARKITEKTUR OG DEKORATIV KUNST
MÅNEDSHÆFTE

UDGIVET AF ARKITEKTENS FORLAG. REDAKTION OG EKSPEDITION: BREDGADE 66. KØBENHAVN K

ARKITEKTEN
Tidsskrift for arkitektur og dekorativ kunst
Redaktion: Arkitekt Poul Erik Skriver (ansv. efter presseloven).
Leder af redaktionsudvalget: Arkitekt Johan Pedersen.
Redaktionsudvalg: Arkitekterne Viggo Møller-Jensen, Erik Nilsson, Elliot Hjuler, Henning Meyer og Gehrdt Bornebusch.
Arkitekten udsendes i to udgaver, dels et aktuelt ugehæfte hver onsdag og dels 12 illustr. månedshæfter årligt.
Abonnementsprisen for begge hæfter tilsammen er 20,00 kr. pr. kvartal, ugehæftet alene 10,00 kr., månedshæftet alene 10,00 kr.
Løssalgspris: Ugehæftet 1,00 kr., månedshæftet 4,00 kr.
Annonceredaktør: Bertel Barnholdt.
Annonce- og abonnementsekspedition: Bredgade 66, København K, Minerva 1290*.
Redaktionssekretærer: Ruth Stilling (tekst), Lillian Schmidt (annoncer).
Redaktionens adresse: Bredgade 66, København K, Minerva 1290*.

MÅNEDSHÆFTE 7 1956

INDHOLD:

English Summary:
See next page.

Referatkort og annonceindex
Referatkortet vedrørende dette hæftes indhold står på annonceside 40.
Annoncørfortegnelsen er anført på annoncesiderne 42–44.

ARKITEKTENS FORLAG
Bredgade 66, Kbh. K. Minerva 1290*. *Fg. forlagsleder:* R. Dahlmann Olsen, (sekretær i forlagets bestyrelse)

**I dette hæfte indlæg fra:
Nordisk Træ-Lamel A/S,
og De Forenede Jernstøberier A/S**

English Summary

Arkitekten's Publications: Weekly Edition (Tuesday) and Monthly Edition (12 illustrated issues a year).
The annual subscription rate for Weekly Edition: D. Kr. 40,00.
The annual subscription rate for Monthly Edition: D. Kr. 40,00.
Combined subscription to both editions: D. Kr. 80,00.
Subscription and editorial offices: Bredgade 66, Copenhagen K.

Kaare Klint

TRADITION – NATURE – ARTIST

By Gunnar Biilmann Petersen

Through his work as professor of furniture design at the Copenhagen Royal Academy Kaare Klint laid the foundation of to-day's quality of Danish furniture. He broke new ground by his studies of the requirements which furniture should meet to be functional. Kaare Klint died on March 28th, 1954. A commemorative exhibition was held in spring 1956. – The article says that his production is almost free of colouring of time; the homogeneity of his work and his indebtedness to 18th century English furniture are pointed out. So are his honesty towards the tasks he undertook – and his conscious and careful planning and his reverence of tradition. He started out as painting artist; his love of nature was inspiring for his production especially in his treatment of materials though he did not use motifs from nature.

A Building for Danish Contemporary Art

By J.-J. Baruël, architect M.A.A.

The scheme for the 1955–56 competition for the gold medal of the Royal Academy was a building for Danish contemporary art to be situated at a very central spot of Copenhagen, i. e. the corner of Vesterbrogade and Hans Andersen Boulevard, nextdoor neighbours being the Town Hall Square and the Tivoli. The architect has availed these neighbours by planning all buildings round a peaceful square, the „Piazetta", at a level above wheeled traffic and opening towards the Tivoli. The big building is facing the Town Hall Square and is used to underline the form of this square. It is the intention that the museum should contain painting, sculptural and architectural galleries, and changing exhibitions, sales exhibitions, library, concert and lecture halls, and a restaurant.

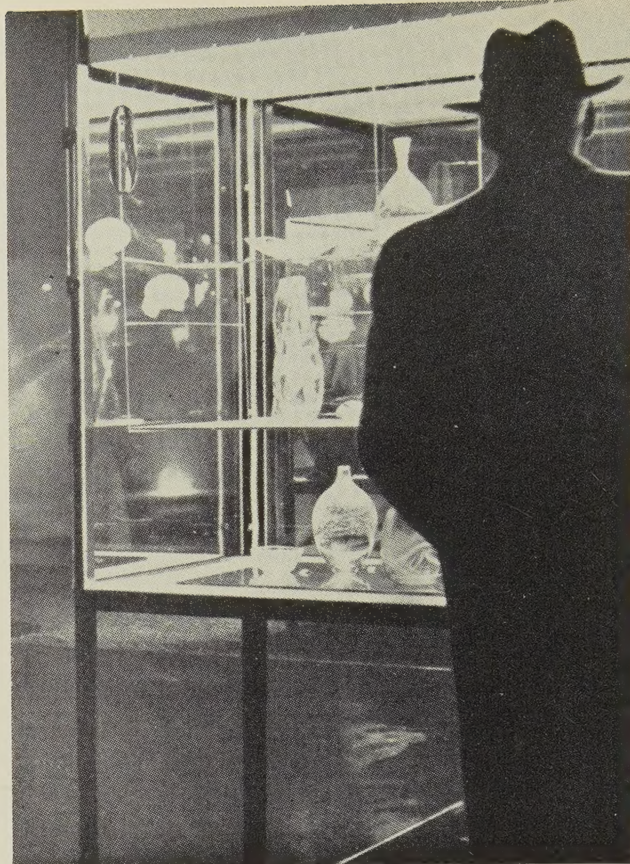
Community Centre at Skovlunde

By Knud Joos, architect M.A.A.

The scheme for competition for gold medal of the Royal Academy in 1954–55 was a community centre for a Copengagen suburban municipality. The requirements were elementary school, main library, recreation centre, a cinema and other premises to be used for cultural purposes. The architect gives the grounds for his plan by explaining his views on the mission of such centres in modern communities.

L. F. Foght præsenterer dessin „Farvespil" tegnet af Gudrun Stig Aagaard

HVORFOR IKKE HOS OS?

I Stockholm har man ingen permanent udstilling af kunsthåndværk. Den efterlyses i tidsskriftet „Form“ nr. 5/1956, og herfra gengives også en omtale af permanente udstillinger i København, London, Oslo og Essen

En permånent utställning av britiska varor har i dagarne öppnats vid Haymarket i London. Danskarnas ”Den Permanente” existerar sedan många år och har under denna tid skaffat sig ett världsrykte och därmed också kommit att spela en kommersiell roll av mycket stor betydelse. I Oslo kommer under våren en norsk motsvarighet FORUM att ha sin premiär. Villa Hügel vid Essen, en gång familjen Krupps privatbostad, har numera donerats till den tyska industrien och en del utnyttjas sedan någon tid tilbaka för en stort upplagd, permanent utställning av tyska industriprodukter.

Vad händer hos oss? Ännu väntar planerna på ett svenskt ”design centre” på sin lösning. Men nog borde det vara en gemensam angelägenhet för stat och tillverkare att en sådan institution nu kom till stånd. Slöjdföreningen, för vilken denna fråga sedan länge stått högt på önskelistan, när en stilla förhoppning att dessa företeelser i utlandet skal verka som en tankeställare här hemma. Det är väl alldeles uppenbart att vi skulle behöva en sådan utställning och att den skulle göra stor nytta ur såväl kommersiell som kulturell synspunkt.

(Teksten fortsættes på omstående side)

Arkitektens tæppe BORG – tæppet

BORG gulvtæppet er tæppet til bolig, kontor eller skibsmontering, bl. a. fordi De er frit stillet med hensyn til længde. Standardmål er 60×120, 90×180, 130×200, 200×300, 300×400 eller altså længde efter Deres ønske.

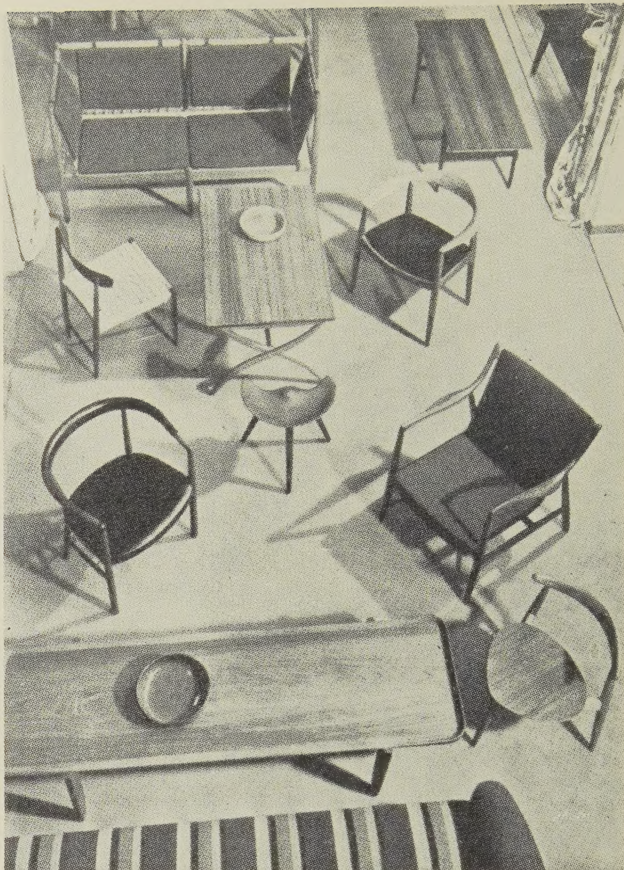
BORG tæppet er selvfølgelig af ren, ny uld, der giver en slidstærk luv, som er mitinbehandlet.

BORG tæppet føres i 12 forskellige farver der er vaske- og lysægte – og så er det dansk.

BORG
Tæpper

BRDR. VOLKERTS FABRIKER A/S - KOLDING

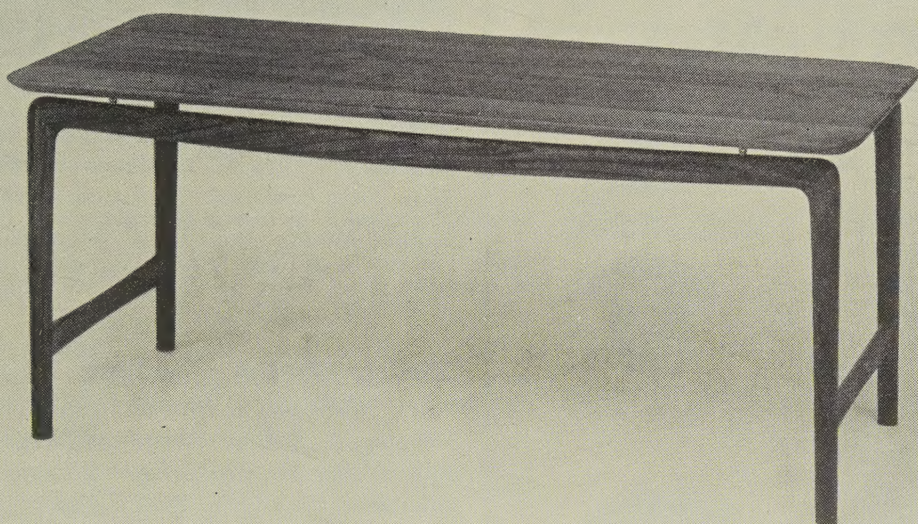
Fra Den Permanentes udstillingslokaler i Vesterport

Den Permanente i København

Den Permanente är numera en god affär för sina medlemmar. De första sjutton åren efter öppnandet 1931 gickutställningen med förlust, men 1951 blev balansen positiv och på två och ett kvarts år fördubblades omsättningen och nådde 1951 siffran 5 miljoner kronor. Överskottet på försäljningen går i enlighet med kollektivismens principer till utställarna. De senaste åtens goda konjunkturer har också gett Den Permanente möjlighet att reservera en del av överskottet till en reservfond för eventuella kommande kriser.

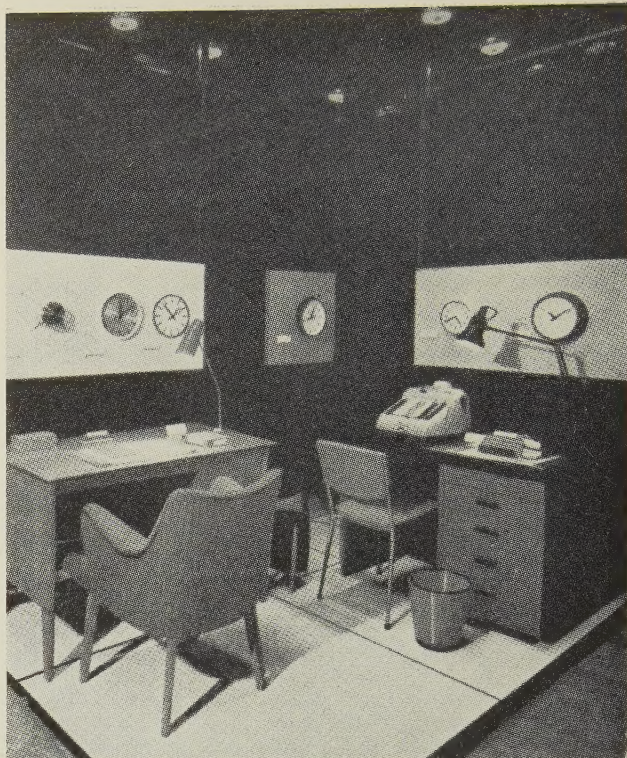
Den Permanente har också en mission utanför den rent försäljningsmässiga. Den håller industrin à jour med konsthantverkets utveckling och den skapar direkt kontakt mellan konstnärerna och industrin. Den stöder också konstnärerna direkt med räntefria lån, som sedan räknas av på den kommande försäljningen. Medan omsättningen och den utländska valuta, som kommer in i Danmark tack vare de exportkontakter. Den Permanente skapar, kan räknas i reda miljoner, kan det stöd Den Permanente är för sina medlemmar inte uppskattas i siffror. Kanske vågar man kalla Den Permanente en kapitalförsäkring för hela den danska konstindustrin och konsthantverket och för den danska kvaliteten.

(Teksten fortsættes på omstående side)

F & D 16/54,
bord af massivt teak

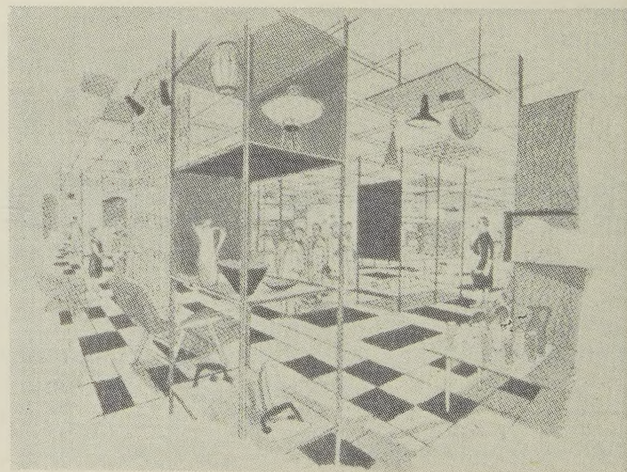
Tegnet af arkitekterne
Peter Hvidt og
O. Mølgaard Nielsen

Design Centre spænder over et stort område: møbler og textiler ligeså vel som kontor- og husholdningsmaskiner

Design Centre i London

Look before you shop – se innan du köper – är det nyöppnade Design Centre's välfunna slogan med adress både till den britiske konsumenten och den utländske inköparen. Design Centre har en yta av över 2.000 m[och visar i ett jurygranskat urval över 1.000 föremål fråb bära 450 företagare. Härtill kommer det omfattande kartotek över flera tusen britiska varor, som The Council of Industrial Design påbörjade för några år sedan och som nu fogats till Design Centre som en särskild avdelning under namnet Design Review.

(Teksten fortsættes på omstående side)

Sidder De rigtigt?
- Det er vigtigt!

KEVI er idag anerkendt af autoriteterne som navnet på de mest hensigtsmæssigt udformede stole, der sikrer den anatomisk rigtige støtte. Gennem mange år foretrukket af f. eks. De Danske Statsbaner – Post- og Telegrafvæsenet – Rigstelefonen – Postgirokontoret – K.T.A.S. – samtlige storbanker og forsikringsselskaber m. fl.

Formgivet af førende arkitekter i samarbejde med vore ledende fysiurger.

FLERE NYE FORDELE

4 højder

KEVI-stolene fremstilles nu i følgende 4 sædehøjder:

A-typen	højdeindstillelig fra	40	til	55	cm.
B-typen	–	– 50	–	65	–
C-typen	–	– 60	–	75	–
D-typen	–	– 70	–	85	–

Ring til fodstøtte

Stole, højere end normal højde (A-typen), kan forsynes med ring til fodstøtte. For Extra-typens vedkommende tillige *højdeindstillelig* ring. **Bemærk,** at man beregner sig frem til sædets højde ved fra overkanten af arbejdspladsen at fradrage fra 22–25 cm, nemlig afstanden fra albue til sæde.

Stopklods for spindel

KEVI-stolene konstrueres idag således, at de ikke kan skrues op over deres naturlige virkefelt, idet spindelen nu er forsynet med stopklods.

Spindelgangen skal ikke mere smøres

Spindelen, der fremover er smukt cadmieret, og som tidligere gik i stålbøsning, går nu i nylon-bøsning: Spindelen skal derfor ikke smøres! D. v. s. aldrig mere snavsede sko, kjoler og strømper.

Ny rygbespænding

Rygbespændingens bakelitkugler er nu forsynet med nylonknopper, der ikke kan falde af.

Højdeindstillelige armlæn

Foruden tidligere armlænmodeller leveres nu også højdeindstillelige armlæn som ekstraudstyr.

Gummiruller

Stolene kan, om ønskes, leveres med hvide gummiruller.

Sædepolstring i 2 udførelser

Skumgummi eller Moltopren

Foruden med skumgummi i sædet, leveres KEVI-stolene nu tillige med moltopren, der er et fastere sædeindlæg, behageligt og køligere i varmen.

AES/2 – typen leveres fjedrende og ikke fjedrende!

Kevi stå-støtte stol
Overalt, hvor der udføres arbejde i stående stilling hindrer ståstøtte stolen træthed i benene gennem aflastning af benene for overkroppens vægt.

Kevi stå-støtte stol - Type S/S Op
Leveres til brug i fabrikker, værksteder, hospitaler m. m. Behagelig at sidde på. Giver armene fuld bevægelsesfrihed.

Specialfabrik for stole

Ring el. skriv efter brochurer

Kgs. Nytorv 21 . København K (Mellem Magasin og hotel d'Angleterre) Minerva 682, fl. ledn.

Forum i Oslo

Även i Norge har man i dagarna invigt en permanent utställnings- och försäljningslokal för norskt konsthantverk och konstindustri. FORUM heter den nya lokalen och den ligger i Oslo Håndverks- og Industriforenings hus i Oslos nya centrum.
Forum är organiserat med den Permanente i Köpenhamn som förebild fast i mindre skala – FORUM:s utställningsrum på 250 kvm rymmer bara 1/5 av den varumängd som den Permanente kan ställa ut.
Chef för FORUM är ark. Arne Remlov.

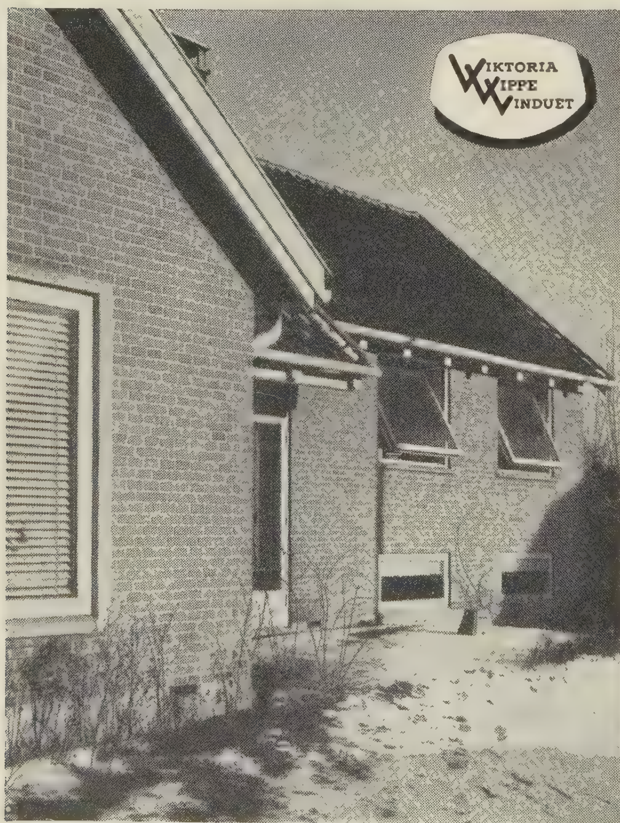

Tyske industrivarer fra udstillingen i Villa Hügel

Villa Hügel i Essen

Industriform är det mera officiella namnet på den utställning av tyska industriprodukter, som i ett kräset urval sammanförts för att illustrera god industriell formgivning. Det är Västtysklands industriförbund, som i samarbete med bl. a. Rat für Formgebung, står bakom denna nya institution, för vilken en av byggnaderna i Villa Hügel vid Essen ställts till förgohsnde genom donation av familjen Krupp, som tidigare utnyttjat denna som privatbostad. Här har Dr Paul Mahlberg i mycket eleganta och medvetet modernistiska arrangemang åstadkommit en slagkraftig mönstring av Tysklands resurser idag inom detta område.

(Teksten fortsættes på omstående side)

Udenlandske arkitekturtidsskrifter

I nedenstående liste er optaget de udenlandske arkitekturtidsskrifter, som *Arkitekten* korresponderer med.

Finland

Arkitekten, udgivet af Finlands arkitektförbund, månedstidsskrift, ca. 180 sider pr. årgang.
Rakennustaito, månedstidsskrift, ca. 25 sider.
Tekniska Föreningens i Finland Förhandlingar, månedstidsskrift ca. 16 sider.

Norge

Bonytt, organ for Landsforeningen Norsk Brukskunst, månedstidsskrift, 224 sider pr. årgang.
Bygg, månedsskrift for byggeteknik, ca. 25 sider.
Byggekunst, Norske arkitekters tidsskrift, månedstidsskrift, ca. 250 sider pr. årgang.
Teknisk Ukeblad, udgivet af Den norske ingeniørforening og Den polytekniske forening, ugetidsskrift, ca. 20 sider.

Sverige

Bygglitteratur, regerater fra byggetidsskrifter, månedstidsskrift, ca. 12 sider.
Byggmästaren, tidsskrift for arkitektur og bygningsteknik, 2 gange pr. md., ca. 500 sider pr. årgang.
Form, Svenska Slöjdföreningens tidsskrift, månedstidsskrift, ca. 290 sider pr. årgang.
Kontur, Nyt kulturtidsskrift udgivet af Svenska Slöjdföreningen, 2 hæfter om året.
att bo, månedsskrift, ca. 30 sider.

Belgien

Architecture, månedstidsskrift, ca. 20 sider.

England

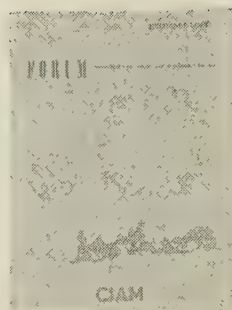
Architectural Association Journal, månedstidsskrift, ca. 20 sider.
Building Materials Digest, månedstidsskrift, ca. 430 sider pr. årgang.
The Architectural Review, månedstidsskrift, ca. 380 sider pr. årgang.
The Journal of the Royal Institute of British Architects, månedstidsskrift, ca. 34 sider.

Frankrig

L'Architecture d'Aujourd'hui, månedstidsskrift, ca. 70 sider.
L'Architecture Francaise, månedstidsskrift, ca. 50 sider.
Techniques et Architecture, månedstidsskrift, ca. 60 sider.

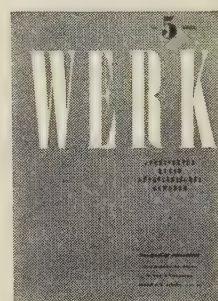

Holland

Forum, månedstidsskrift for arkitektur og dekorativ kunst, ca. 335 sider pr. årgang.

Italien

Metron, månedstidsskrift, organ for CIAM, ca. 624 sider pr. årgang.
Edelizia Moderna, månedstidsskrift, ca. 75 sider.

Schweiz

Werk, månedstidsskrift for arkitektur og kunst, ca. 380 sider pr. årgang.

Sovjetunionen

Архитектура и Строительство. Månedstidsskrift for arkitektur og genopbygning, ca. 40 sider.

Tjekoslovakiet

Architectura ČSR, månedstidsskrift, ca. 350 sider pr. årgang.

Tyskland

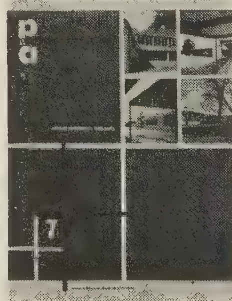
Bauwelt, ugetidsskrift, ca. 25 sider.
Baukunst und Werkform + Die Neue Stadt, månedstidsskrift for arkitektur og byplanlægning, ca. 40 sider.

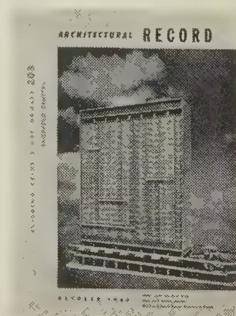
Østrig

Der Aufbau, månedstidsskrift for genopbygning, ca. 580 sider pr. årgang.

U.S.A.

Architectural Record, månedstidsskrift, ca. 100 sider.
Progressive Architecture, månedsskrift ca. 75 sider.

Altertæppe. Udkast til Selskabet Kirkelig Kunst. Sepia, diameteren paa tegningen 59 cm. Klint har skrevet: Skitse til Tæppe foran Alteret. Motivet er en udbredt Korkaabe. Størrelsen svarer til de ældste Korkaaber. Radius 64. Diameteren 5 Al. 8 Tom. = Fløjalterets Bredde. 1927. Kaare Klint.

KAARE KLINT

TRADITIONEN, NATUREN OG KUNSTNEREN

Af Gunnar Biilmann Petersen *92 (K)*

Naar vi ser en retrospektiv udstilling eller en mindeudstilling, tvinges vi til at opgøre en status. Hvis det er gaaet andre, saadan som det er gaaet mig, er vi ikke mødt op med helt saa vidtgaaende et forsæt, vi er simpelthen kommet, fordi vi havde lejlighed til igen at se ting, der engang havde beskæftiget os; men vi overraskes for det meste ved at se, hvor stærkt tiden har arbejdet. Vi hæfter os nu ved andre momenter end dem, der oprindelig virkede inciterende – om dem noterer vi os blot lidt resigneret: Ja, det var jo *den* tid.

Uforvarende er vi straks naaet til et forhold, der afslører saa meget: Forholdet mellem en kunstner og hans tid.

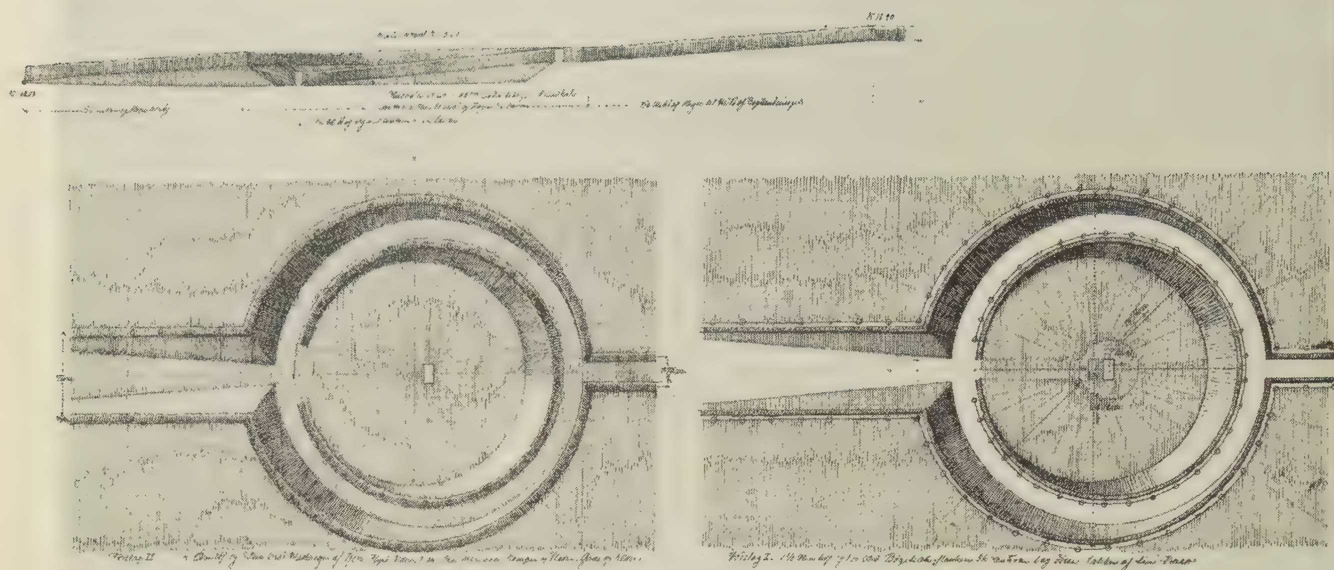
Med beklagelse har vi gang paa gang maattet erkende, at en mand, der havde synet godt i landskabet, i overvejende grad havde ligget under for en tidskolorit eller maaske endda for en række af moder. Andre havde haft saa megen originalitet, at de *selv* skabte tidens mindre holdbare incitamenter. Kun faa blev det beskaaret at yde noget blivende.

En gennemgang af Kaare Klints produktion viser, at han i hele sin løbebane var saa godt som fri af tidskoloriten. Til trods for at han var elev af Møller-Jensen, tilhørte han ikke Skønvirkebevægelsen, Klassicismen omkring 1920 kom han kun til at berøre let paa en yderst uortodoks maade, og saavidt jeg husker kun i samarbejde med andre, og til de vekslende faser af Funkisstilen fik han ingen tilknytning.

Der er noget homogent ved Kaare Klints arbejde, et præg af upaavirkelighed, der er typisk for den dybt originale kunstner.

Hans gæld til det attende aarhundredes engelske møbelkunst har været understreget saa ofte og saa kraftigt, at det ikke skulde undre, om adskillige har faaet den opfattelse, at han var en epigon. *En overfladisk opfattelse!*

Det mest iøjnefaldende ved Chippendaletiden er caprioleben, svungne linier i stoleryggene, billedskærerarbejde af fine bladornamenter, arkitektonisk opbyggede skabe med gavltrekanter, tandsnitsgesimser og indviklet sprodseværk. Læg mærke til den *fuldstændige* fraværelse af alle disse momenter i Klints kunst.

Han var en fin kender af det hele og beundrede det som en høj kultur indenfor epoken, men det, som han øste af til sit arbejde, havde gyldighed langt udover en bestemt tid.

Udkast til Mindeparken ved Marselisborg. Blyant og tusch paa kvadreret papir 1927. 54,2 cm bred. Forslaget til venstre: Rampen er kantet med hække af Tjørn, Hyld, Naur og Bøg. Forslaget til højre: Bøgehække med Lindetræer. Klint foretrak de blandede buske. Mindesmærket er paa begge planer vist lige bag pladsens centrum, men senere udarbejdede Klint og Utzon-Frank en løsning med liggende figurer paa skræntens højeste sted (lige overfor indgangen til pladsen).

Det var *traditionen*, dette lidt uhaandgribelige og foranderlige fænomen, der i sig selv kun kan vinde i styrke, fordi enhver forbedring, der slaar an, vil blive en tilvækst til den, mens en forringelse af maaden at gøre en ting paa, vil komme til at staa som et brud paa traditionen.

Et næsten generelt brud paa den europæiske tradition fulgte med det nittende aarhundredes udvikling af fabriksdrift og handelsmetoder. Reaktionen kom meget hurtigt.

Det mest kendte tilfælde er William Morris-gruppens forsøg paa at generobre fortidens myndighed i formgivningen. Og vi har jo tilstrækkeligt klart oplevet, at man paa det tidspunkt ikke formaaede at holde de stiltræk, der var uvedkommende, blot nogenlunde i baggrunden. Den samme skæbne led efterhaanden utallige andre forsøg. Man mindes 1915–25 tidens danske bestræbelser for igen at kunne tage fat der, hvor det endnu ikke var glippet, nemlig i C. F. Hansen-tidens aand.

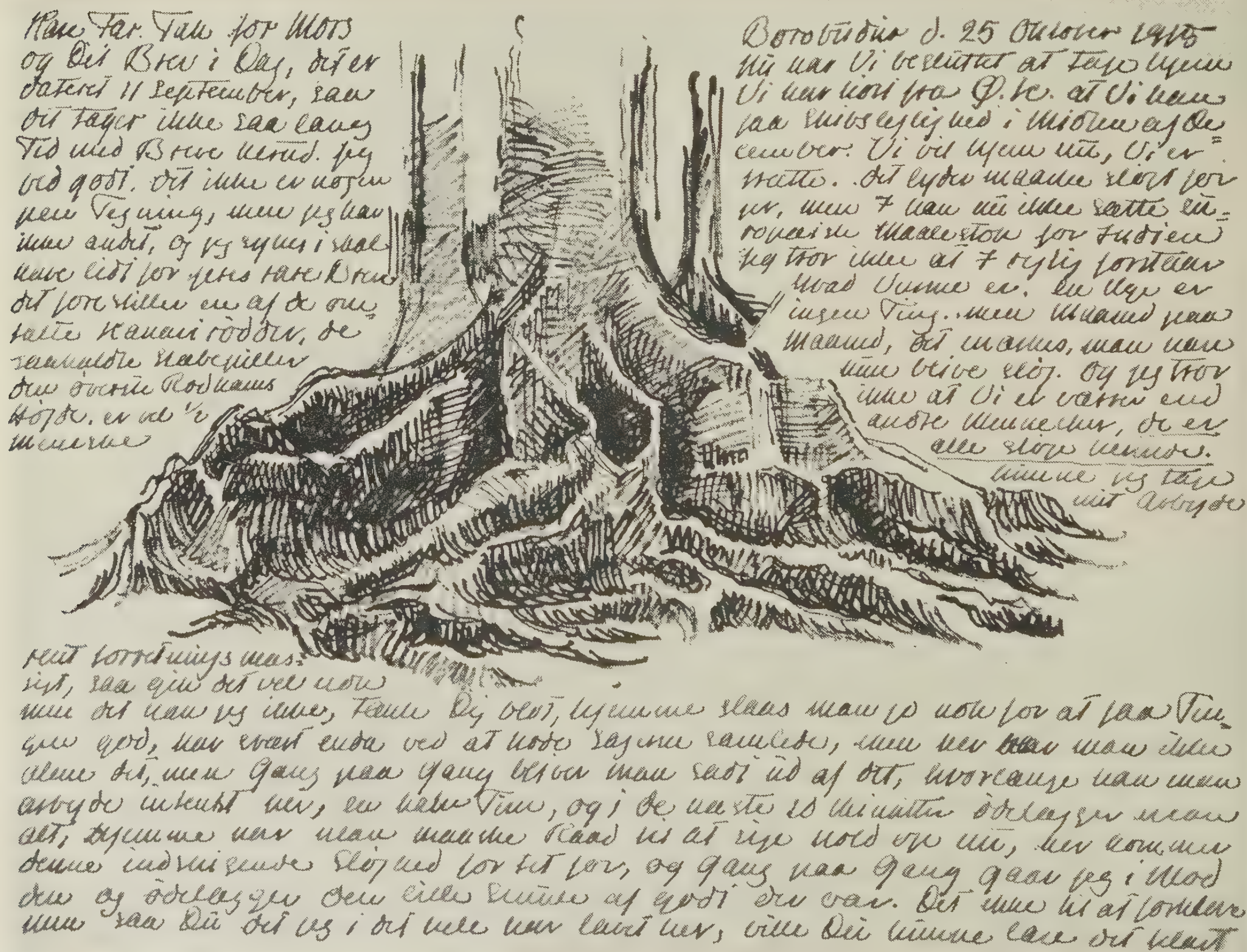
Naar vi tænker paa Nyrops udtalelser om ærlighed i haandværk og form, paa Henry van de Veldes krav til ærlighed i moderne formning og paa meget andet af lignende art, kan vi se, at Kaare Klints arbejde var et klart svar paa noget, der overalt føltes som en nødvendighed. Man formulerer jo ofte den samme drift paa vidt forskellig maade. Det, som det drejer sig om, er simpelthen funktionalisme, d.v.s. at forme tingene udfra hensyn til fremstilling og brug.

Hver gang jeg har haft lejlighed til at se Kaare Klints arbejdsmetode er jeg blevet slaaet af, i hvor høj grad Klint sigtede paa det funktionelle. Løs skitsering og forudfattet mening om slutresultatet spillede næsten ingen rolle. Alt arbejde begyndte med fastlæggelse af, hvad opgaven krævede, undersøgelse af den menneskelige proportion i forhold til tingene, af pladsbehov, konstruktionsmuligheder og dimensionering, materialbehandling o.s.v.

Ved sin meget omhyggelige og meget bevidste projektering skabte han originale og konsekvente løsninger. Jeg kan som eksempel nævne projektet til mindeparken ved Marselisborg, hvor han ene af alle konkurrerende havde opfattet, at en terrainstigning parallelt med kystlinien paa det opgivne sted var saa meget større end faldet ned mod havet, at en akse vinkelret paa stranden vilde kræve en stor og ødelæggende ændring af terrainet. Han skabte i fuldstændig harmoni med landskabet en plan, rund plads til selve mindestedet og omkring denne en stigende rampe, der fulgte de naturlige jordhøjder og tillod videre passage. Med en beplantning af blandede buske blev det paa een gang en monumentalplads og et landskabsanlæg, hvor hverken pladsen eller naturen led under kombinationen.
Man kan videre nævne hans meget indgaaende studium af orgelbyggerarbejde og hans konsekvente fordeling af piberne. Ydermere hans arbejde med spejling og genspejling, der førte til et system, i hvilket man fra eet sted kan se sig selv fra alle sider. Dertil kommer arbejdet med standardisering. Allerede fra den tid, da kollegerne gik og tegnede C. F. Hansenske profiler, findes et projekt til byggemøbler uden profiler, saadan at elementerne kunde stilles helt tæt sammen. Videre kan vi gaa til de systemer af ulige store rammer, som mindeudstillingen i Kunstindustrimuseet blev vist i, og endelig (men stadig kun som eksempel) hans standardisering af papir og den dertil knyttede standardisering af opbevaringsmøbler.
Vi ser tydeligt, at han koncentrerede sin skabende evne i endnu højere grad om kernen i tingene, end om deres ydre. Vi maa forstaa, at med hans syn paa opgaverne var ogsaa traditionen en form for standard, udviklet af praksis gennem generationer. Man kunde ikke blive ved med at gøre forsøg med bordhøjder eller tykkelsen paa stoleben. Traditionen var for ham et fælles eje, som ikke maatte underkendes, han sagde ofte: De gamle var meget mere moderne end vi! Men med „moderne" mente han saa det formaalstjenlige, det konsekvente, hvor vor tid har haft en ulykkelig tendens til udelukkende at mene det afvekslende, det stadig nye.
Klint brugte derfor traditionen, og han brugte den uden ændring, hvor han følte, at selv en variation vilde forringe; han ønskede ikke at virke original, hvis hans resultat skulde betale en pris for det. Traditionen forstaaet som fornuft der er opsummeret gennem en vis tid, var meget udpræget i det attende aarhundredes England, men den findes jo adskillige andre steder, og det er en stor misforstaaelse at tro, at Klint var afhængig af een afgrænset kultur. Et blik paa hans arbejde vil hurtigt vise, at han anvendte formaalstjenlige momenter fra Østens kultur, det gamle Ægypten, fra negerarbejder, Gotikken, Barokken, Englands og Frankrigs Rococo, fra Louis XVI-tiden og Empiren, men altid med udeladelse af det, der i første række falder i øjnene: De stilistiske træk, der er den paagældende kulturs personligste ejendom.
En saadan koncentration om det funktionelle, en saadan afholdenhed overfor tidsbestemt charme, som det har vist sig umuligt at pynte sig med uden at komme ind i det maskeradeagtige, kan for nogle virke lidt streng – vi ser jo forskelligt paa det. Det er muligt, at Klints kunst var kommet til at virke puritansk, hvis ikke den havde faaet en meget individuel fylde ved indslaget fra hans varme beundring for naturen.

Han begyndte jo som kunstmaler i gammeldags forstand, gengivende maler. Det er sandsynligst, at hans malerstudium af tingene omkring os og af lyset paa deres form har givet ham en præcision i oplevelsen af det rumlige, som den almindeligt uddannede arkitekt maa savne.
Hans tidlige portrætter og landskaber viser en oprindelig sans for det rumlige og navnlig for den organiske sammenhæng.
Paa en rejse i ungdommen til Java tegnede han billeder af rødderne i en mangroveskov saadan, som man forestiller sig, en billedhugger vilde have gjort det: Med klar redegørelse for dybderne ind i billedet, men samtidig med en endnu stærkere understregning af det organiske i naturformen.
Paa Java lærte han uberørt natur at kende, og han søgte den senere i rejser til tyndtbefolkede bjergegne. Han talte ofte om films, han havde set, med naturscenerier og dyrs bevægelser, og naar han tog fri fra arbejdet, søgte han stadig naturen – saa ren, som den nu kunde skaffes med København som udgangspunkt.
Hans kærlighed til naturen og hans overbevisning om, at den var ærlig udenfor enhver diskussion, førte til, at han bragte naturens kvaliteter ind i sin produktion. Han saa nødigt adskillelse mellem tingenes stof og farve, for i naturen er jo intet strøget med maling. Træ maatte derfor ikke bejtses, det skulde virke med sin oprindelige kombination af stof og farve. Heller ikke højglanspolering, der virker som et glaslag over træet, kunde han godkende.

Tegning i et brev fra Java 1915. Blyant og tusch. Bredde 27,6 cm.

Borobudur d. 25 Oktober 1915

Naturstudie fra de senere aar. Rand Kløve paa Bornholm 1943. Akvarel, klipperne staar som en lavaring i blaalig „neutralsort", til væksterne er anvendt lette, grønne farver. 41,5 cm × 29 cm.

Til betrækning foretrak han skind for møbelstof, men skindets naturlige tilstand med den mørke ryglinie og det vekslende fedtindhold skulde bevares. Affedtede og derefter jevnt farvede skind havde ikke hans interesse. Ufarvede skind var foretrukne, men de Nigerskind, der var garvet hos primitive folk og farvet røde med jordfarve, satte han højt. De var endnu saa stærkt behersket af naturen, at jeg forestiller mig, at han imod bedre vidende foregøglede sig, at de havde vokset røde paa dyrene.

Det er bemærkelsesværdigt, at han, der var maler og som var mere end almindeligt sikker i vurderingen af farvernes sammenspil – det viser hans farvelagte udkast – at han i en overvejende del af sine tekstilarbejder brugte ufarvet uld, hvid, graa, brun og sort i de farver, ulden havde fra faarene. Kaare Klint bragte saaledes uden anvendelse af naturmotiver selve naturen ind i sin kunst. Det er let at se, at det udelukkede mange muligheder, og der er vel dem, der vil se noget begrænset i hans disposition.

Men mon ikke en begrænsning, der virker saa kraftig og vidner om saa varm en følelse for noget baade oprindeligt og evigt, simpelthen skulde være den begrænsning, paa hvilken man kender mesteren.

Klassiske offentlige bygninger

Funktionalisternes brud med stilkopisterne er en af forudsætningerne for vor arkitektur i dag. Brudet og reaktionen mod den forvanskede opfattelse af den store arkitektur, som kopisterne misbrugte, var desværre så effektiv, at interessen for de klassiske bygningsværker svandt ind og tabte sig – i al fald for de fleste.
Den tingenes orden, som er os givet i de klassiske byer: Differentieringen mellem boligområdet og de områder der var fælles for alle, de offentlige pladser og bygninger, er og må blive en væsentlig del af den arkitektoniske arv for en europæer. Den offentlige bygning, det hellige område med processionsvejen, teateret, biblioteket, museet, stadion, parkerne, torvene og pladserne, hvor folk kunne samles er i middelhavskulturens forskellige former arkitektonisk og ved positionen i bystrukturen udtryk for deres funktioner i forholdet til alle mennesker.
Da Theben var hovedstad i Ægypten, byggede dronning Hatshepsuet sit tempel ude på grænsen til ørkenen. Dronning Hatshepsuets tempel stiger i store terrasser, hvor uhyre menneskemængder må have kunnet samle sig, op mod den lodrette klippevæg, som skiller Nildalen fra ørkenen. På begge sider, ofte så tæt, at de ses samtidigt, følger klippevæggene Nilens løb gennem landet. I Gizeh havde Cheops, Chefren og Mykerinos heroppe over klippevæggen, hvor ørkenen begynder, lagt deres pyramider, så de nede fra Nildalen ses højt hævede.
Fra luften virker Athen som et stort amfiteater. Bjergene Parnes, Pentelikon og Hymettos indeslutter den store slette med byen. På sletten står Acropolis' plant afskårne klippe med Parthenon på sin top, og Dionysosteateret ved sin fod. Kommer man nede fra byen op mod Acropolis skimtes templernes hvide marmorkniplingsværk over den tunge grå mur, som næsten går i et med klippen. Med terrainets hjælp er bygningsgruppen gjort til den mest betydningsfulde i Athen.
De, der selv er kommet fra de trange gader, er gået gennem kolonnaden og pludselig, egentlig uden forberedelse, står på piazza San Marco, har sikkert også erfaret en choklignende fornemmelse ved denne arkitektoniske oplevelse på højeste plan. Her er pladsen som den skal være. Væggene dannes af de offentlige bygninger: På 3 sider omgivet af lange ensartede facader sammenbundet af kolonnaden og på den fjerde korte side gruppen: San Marco kirken, Campanilen og Dogepaladset, Dogens residens og magistratens sæde, som sammen med biblioteket danner Piazzettaen, der slutter sig til den store piazza og åbner sig mod Bacino di San. Marco og Lagunen. – De gamle har haft det mod der skulle til at lægge disse bygninger ved siden af hinanden og til at rejse Campanilen så højt, at man altid, når man nærmer sig byen ved, hvor dens store centrale samlingssted er. Byorganismens sociale struktur og indre funktioner tilkendegives på denne måde. – Udenfor Piazza San Marco foregår hovedtrafikken ad Canale Grande, og ad de små kanaler kan den tunge trafik komme til bagsiden af husene rundt om pladsen. Piazzaen er kun tilgængelig for fodgængere. Den er hele byens samlingssted, hvor borgerne (og turisterne) uforstyrret af trafikken kan opholde sig. – Gjorde man det syndige tankeexperiment at forestille sig kanalerne som bilveje, havde man her en ideel trafikdiffrenciering for en moderne byplan. Bilernes vejnet i et plan under fodgængernes, begge systemer fungerende uden at besvære hinanden.
Den subjektive (ikke den litterære) oplevelse af den klassiske arkitektur kan naturligvis så lidt som noget andet allerede existerende sige os noget om fremtidig skabende virksomhed, men den kan være medvirkende til at give balance i vor planlægning. Uden at komme ind på to andre vigtige områder i det moderne samfund, industri- og forretningskvartererne, kan det vist kort siges, at boligmassen må deles op i områder af størrelse passende til en enheds offentlige bygninger (skoler m. m.), og disse områder kan så igen være dele af en større helhed med dertil svarende centre med offentlige bygninger. En differentiering er nødvendig, hvis det skal undgås at vore byer bliver en trafikmæssigt uudviklet, utiltalende og tilfældigt udflydende masse. De offentlige bygninger må være som vigtige organer i bylegmet.

Jean-Jacques Baruël

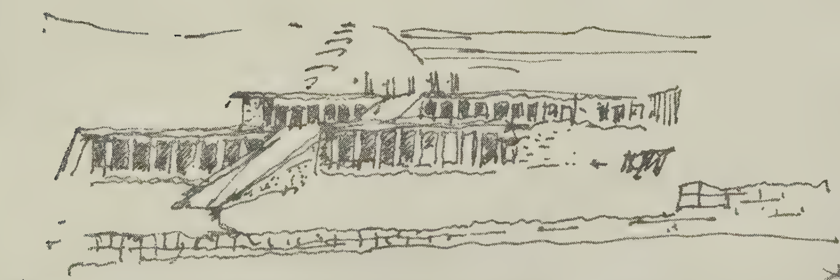

Hatshepsuet's tempel ved Luxor, Ægypten. Rejseskitser, J. J. B.

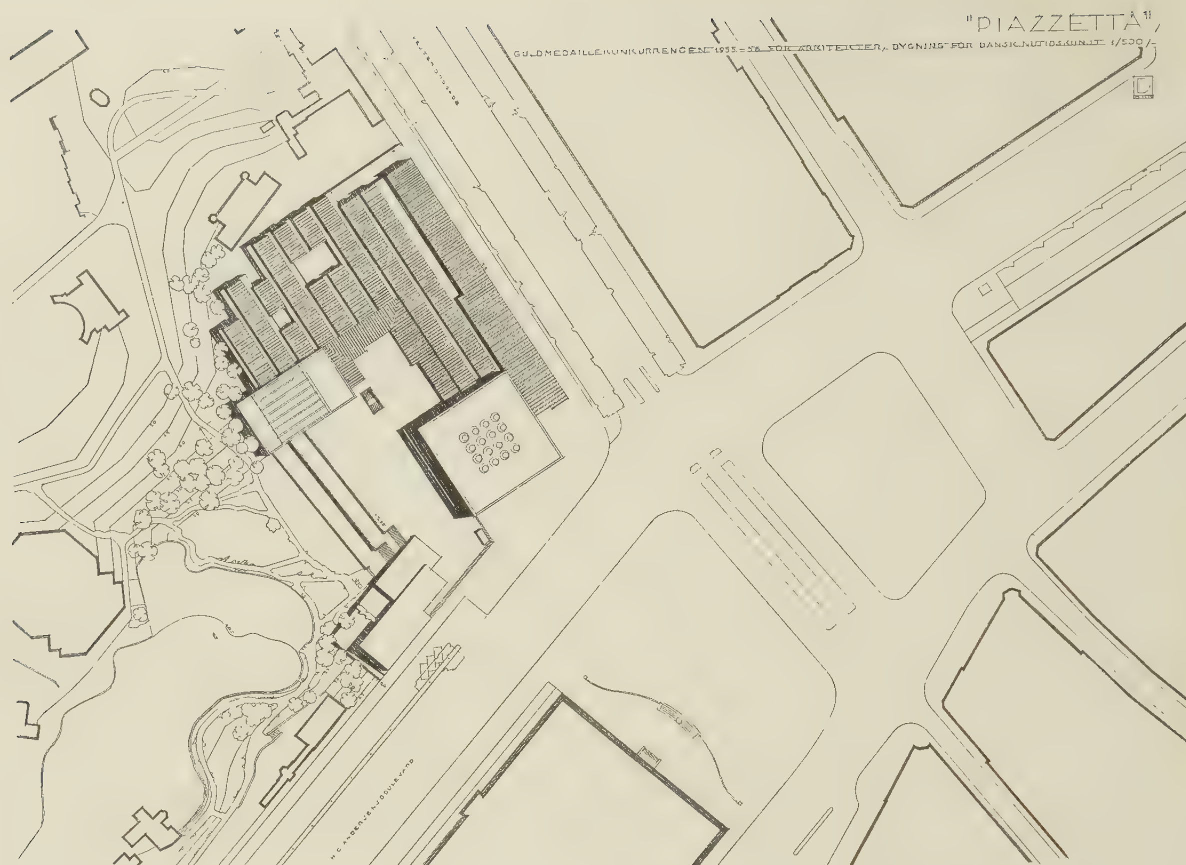

Delfi, Grækenland

Akropolis, Athen

Beliggenhedsplan 1:2500

En bygning for dansk nutidskunst. Piazzetta

Tildelt akademiets mindre guldmedalje 1956

Af arkitekt M.A.A. Jean-Jacques Baruël

727.7

Hovedideen i dette projekt er at samle alle bygninger og disses adgange om et for biltrafikken fredet torv – Piazzetta – som slutter sig til Rådhuspladsen og åbner sig mod Tivolisøen og som i form af en restaurant terrasserer sig ned mod denne. – Butikkerne ligger dog mod Vesterbrogade.

Følgende er anset for væsentlige forhold:

1. Gangtrafikken ligger i et plan over den kørende trafik.
2. Da Rådhuspladsen allerede af H. C. Andersens boulevard og Vesterbrogade er gennembrudt med store „huller" og aldrig kan blive en „lukket" plads, er det ikke tilstræbt at lukke den del af pladsens væg, som kunne beherskes her, men kun at understrege pladsens form. Masserne er grupperet således, at den store masse, museet, ligger mod Rådhuspladsen og er med til at karakterisere dennes form. Mod Vesterbrogade er der 2 etager, som således stort set fortsætter hele Tivolis højde mod omliggende gader. Mod Pantomimeteateret er bygningerne opløst i små enheder, som delvis skjuler sig bag træer, og ikke tager konkurrencen op med teatret.
3. Planens elasticitet: Både museet og salgsudstillingen kan i givet fald sættes i direkte forbindelse med den varierende udstil-

Programmet for guldmedaljeopgaven 1955–56

For at give såvel københavnere som byens gæster bedre muligheder for at lære dansk nutidskunst i dens forskellige afskygninger at kende tænkes en bygning, der helt er helliget dette emne, opført hvor Industriforeningens bygninger ligger på hjørnet af Vesterbrogade og H. C. Andersens Boulevard.

1) lokaler for en blivende udstilling (et „museum") for nutidskunst, omfattende maler- og billedhuggerkunst, eventuelt kunsthåndværk og arkitektur;
2) lokaler for skiftende udstillinger;
3) en salgsudstilling for kunsthåndværk efter lignende linier som „Den Permanente".

lings lokaler. Museet, de skiftende udstillinger og koncert- og foredragssalen er sammenbundet af en foyer, som muliggør en stærkt varierende anvendelse af de nævnte lokaler.
4. Over Piazzettaen er der adgang til Tivoli.

Nyrops rådhus er italiensk påvirket. Det vil derfor være rigtigt at fortsætte Nyrops italienske inspiration, blot opfattet med en anden tids øjne. Vi ser måske mere på idéen end på det kunstneriske motiv.
Piazzettaen får her en betydning udover den, den har i Venezia. Den bliver et for motortrafik fredet område, som Rådhuspladsen, der efterhånden er reduceret til et trafikknudepunkt, behøver. Nu hvor den sidste rest grønt, Nyrops have, er borte, må det være dobbelt vigtigt, at åbne Rådhuspladsen mod Tivoli.
Til sammenligning kan tjene, at torvets areal her er omtrent det samme som den venezianske Piazzettas (ca. 40 × 80 m) eller lidt større end Kapitolpladsen i Rom.

Materialer

Materialevalg er dikteret af Nyrops opfattelse. Jeg mener at den røde mursten eller et andet rødt keramisk materiale er det mest egnede façadebeklædningsmateriale her. Biblioteket er dog beklædt med hvidt marmor. Rådhuset og hotel Palace er rødt Rådhuspladsen burde være den røde plads og Kongens Nytorv den hvide.

Museet

Museet skal rumme dansk nutidskunst: Malerkunst, skulptur og arkitektur (kunstindustri kun i forbindelse med arkitektur). Et særligt savn vil blive afhjulpet ved at give arkitekturen samme areal, som de andre kunstarter.
Trafikken foregår efter et lignende princip som i Frank Lloyd Wrights Guggenheim Memorial Museum omend efter en mere beskeden plan. Trappen ligger ikke i hovedindgangens axe. Man skal først ledes rundt i indgangsetagen, før man går til næste etage. Det vil være ønskeligt kun at udstille ret få (i forhold til arealet) kunstgenstande ad gangen. Det vil derfor muligvis være hensigtsmæssigt at indrette et stort kunstlager under museet, og således have en reserve så udstillingen kan varieres (Elevatoren kan føres ned i lageret).
De vertikale bærende led er jernbetonsøjlerne i bygningens vægge og de 4 hovedsøjler, paddehatsøjlerne, ved den centrale lysgårds hjørner. De nævnte konstruktionselementer har rammevirkning, for at give stivhed mod vindtryk. Balkonerne er ind mod lysgården ophængte i hængesøjler, som bæres af en i tagkonstruktionen skjult bjælke, som hviler på hovedsøjlerne. Derved undgås synlige bjælker under balkonerne og det synlige antal søjler reduceres.
De udstillede objekter belyses af de højtsiddende ydre vinduesbånd, hvorover etageadskillelsen er bøjet op så den frembringer en reflekterende flade, men direkte solstråler er dog holdt ude, hvor det ønskes, af vandrette solskærme bag glasset. Kunstgenstande nær lysgården belyses p. gr. af balkonernes forskydning af ovenlysene, som også sørger for den almene belysning af centralgården. Kunstig belysning af kunstgenstande sker ved hjælp af flytbare armaturer. Den almene belysning sker dels ved belysning gennem ovenlysskaktene og dels ved lamper ophængt nær centralgården. Der anvendes overalt glødelamper – ikke lysstofrør eller lignende.

Museets ovenlys er taget fra Thermae Stabianae, Pompei, hvor jeg har observeret at solens stråler kl. 12 ikke kunne trænge direkte ind i rummet.
Hallen er rød (keramisk materiale) udvendig og hvid indvendig – mat hvid olie maling, stedvis hvid (eller næsten hvid) marmor og hvidt stof.

Skiftende udstillinger

Adgang til denne afdeling sker gennem den tidligere omtalte foyer. Der er herfra 8 døre ind til udstillingen, og den kan derfor deles i ligeså mange mindre udstillinger. Den på planen viste opdeling er naturligvis kun een mulighed blandt mange. Skillerum og skærme er lette og kan flyttes.
Tagkonstruktionerne med ovenlysene kan vende både mod nord og syd, majoriteten dog mod nord. De kan afskærmes med horisontale hvide gardiner med forskelig gennemskinnelighedsgrad. For at øge lysets variationsmuligheder er der indskudt små lysgårde, således at også sidelys kan opnås, ligesom lamellerne mod Pantomimeteatret er „savtakkede", således at der også her kan vælges mellem oven- og sidelys.

Konstruktionen

Konstruktionsprincippet er som overalt i huset: Alle bærende konstruktioner er holdt varme og beskyttet mod vejrliget af en varmeisolation og derover en vandisolering. Det er tanken at lægge en specielt konstrueret rød teglflise på ovenlystagene – renderne er beklædt med hvide fliser. I Classe så jeg en tagsten fra det 11. (?) årh., 35 × 50 cm, som kunne gå ned til en taghældning på ca. 20°.

Salgsudstillingen

Salgsudstillingen er kun ca. halvt så stor som den „Permanente". Den er ikke tænkt som nogen afløser af denne. Butikken her skal kun fungere som et salgssted for ting, som har været udstillet på „udstillingen", eller som findes på museet. Jeg går ud fra at publikums interesse for disse ting efterhånden er så stor, at København kan rumme både den existerende „Permanente" og denne salgsudstilling.

Biblioteket

Det anses for rigtigt, at flytte eller evt. at oprette et nyt kunstbibliotek til dette kunstcentrum. Der er ca. 50–60 pct. bedre plads i dette bibliotek end i det existerende ved Charlottenborg.

Koncert- og foredragssal

Denne sal rummer 550 personer. Adgangen sker over en øvre og en nedre foyer. Den øverste er i torvets plan og har adgang herfra. Den nedre er i garagens plan. Gennem en luftsluse er der adgang til garagen. Den nedre foyer står i direkte forbindelse med restauranten.

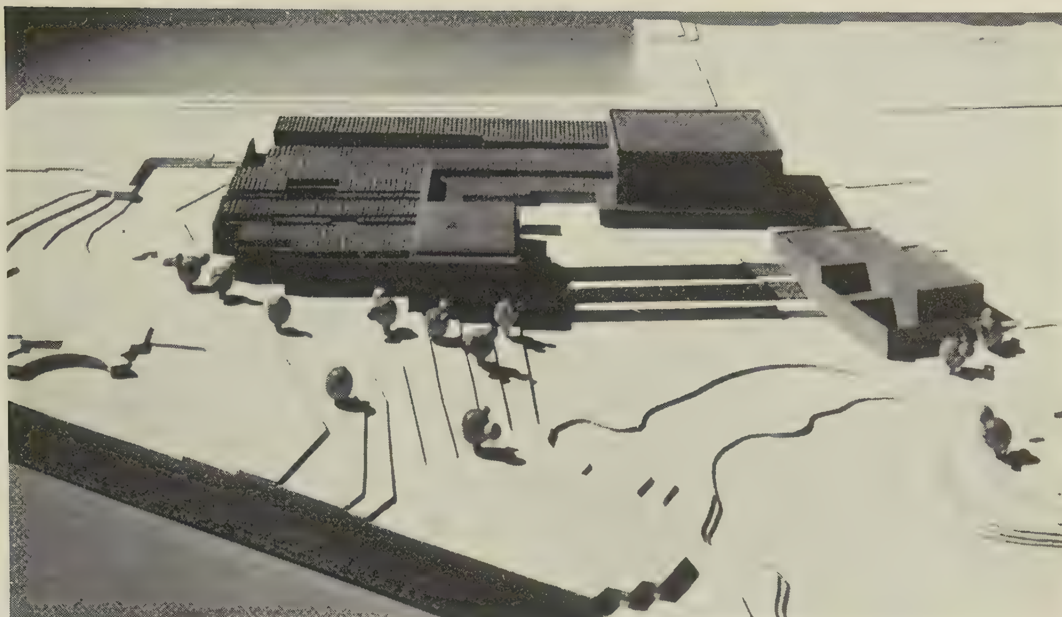
Garage- og restaurantplan

Ad en rampe er der ind- og udkørsel til og fra garagen, som også er sikringsrum. Fra garagen fører en trappe op midt på piazzettaen. Gæster til koncertsalen går fra garagen gennem en luftsluse direkte ind i den nedre foyer eller til restauranten, som har hovedindgang fra terrassen mod Tivoli.
Kompleksets personale har fra cykleparkeringen og garagen gennem en luftsluse direkte adgang til personaleafdelingen (omklædning og frokoststue) og kan ad en trappe komme op i foyeren og fordele sig videre. Musikere m.v. kan ad samme indgang nå kunstnergarderoben og prøverum, hvorfra en trappe fører til tribunen.

Tivoli

Over Piazzettaen er der adgang til Tivoli. Den del af grunden som afgives til Tivoli tænkes udlagt som antydet på situationsplanen og beplantet overvejende med æbletræer.

Modelfotografi set fra Tivoli. Nederst i billedet Tivolisøen

Lodret modelfotografi

J.-J. Baruël: En bygning for dansk nutidskunst. *Tilkendt kunstakademiets mindre guldmedalje 1956*

Façade mod Rådhuspladsen

Façade mod Tivoli

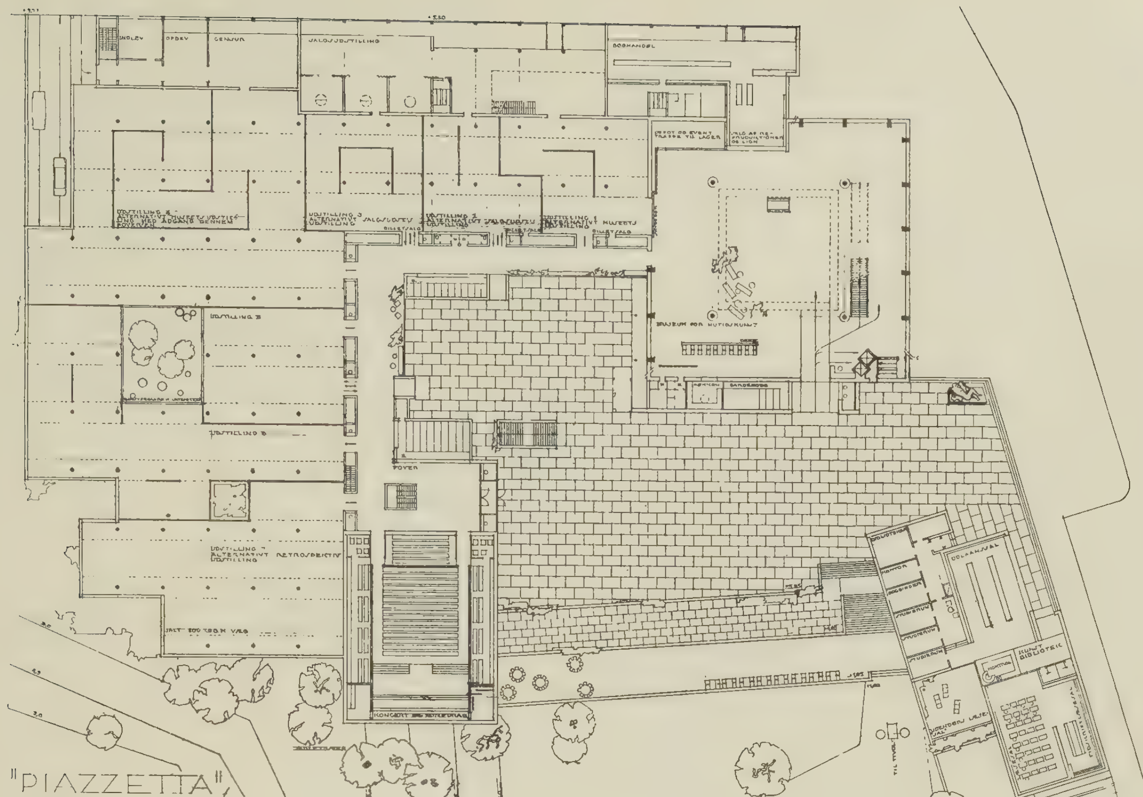
Tværsnit

Koncertsalen

Snit i udstillingsbygning

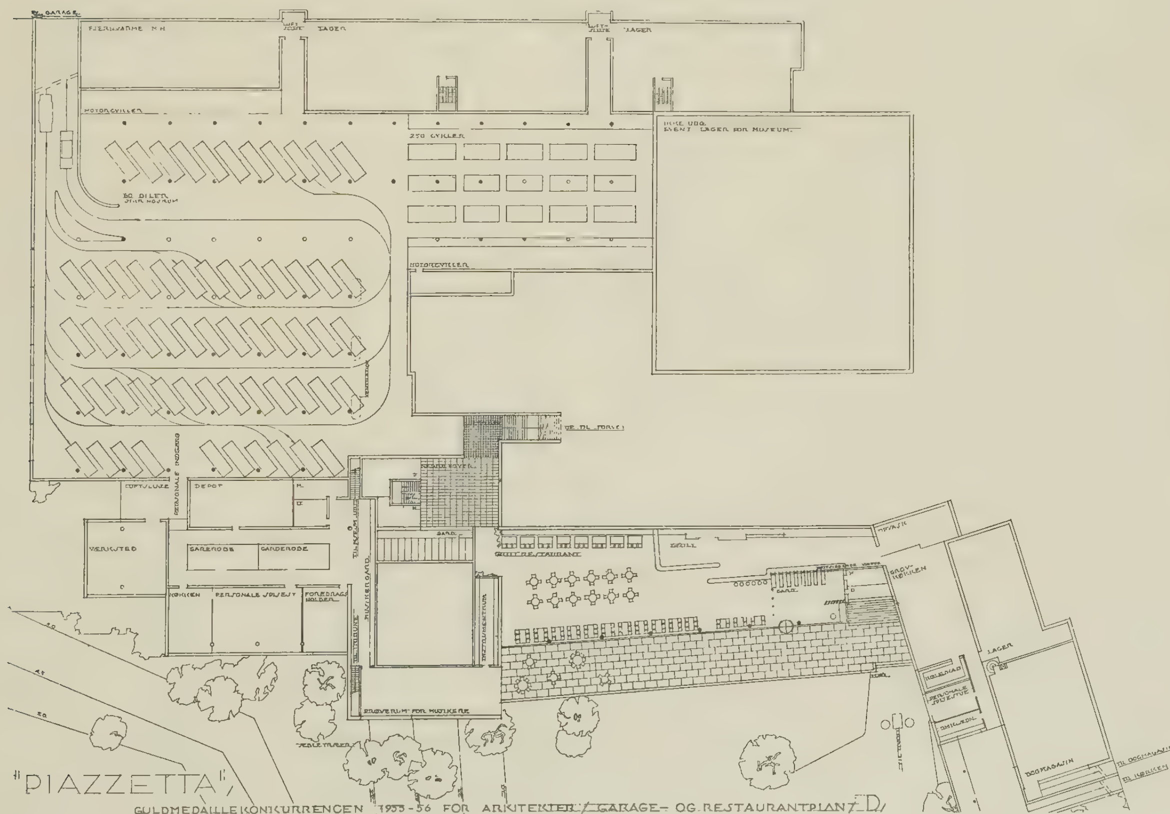
Længdesnit

J.-J. Baruël: En bygning for dansk nutidskunst. *Tilkendt kunstakademiets mindre guldmedalje 1956. Façader og snit 1:1000*

Indlevering Kunstudstilling — Salgsudstilling Koncertsal — Museum — Adgang til Tivoli — Bibliotek

Torvets plan 1 : 1000

Personalegarderobe — Foyer — Restaurant for museum — Køkken

Nederste plan 1 : 1000

Kulturcenter i Skovlunde

Tilkendt akademiets mindre guldmedaille 1955

Af arkitekt M.A.A. Knud Joos

728.4:711.5

Tanken om kollektive anlæg så først dagens lys i England; den opstod som følge af forskellige økonomiske og politiske dispositioner i industrialismens barndom. Det var dengang – og det er stadig – et åbent spørgsmål, hvilke teorier, der bør lægges til grund for disse anlæg. Den stillede opgaves teoretiske karakter åbner mulighed for en diskussion af centertanken – en belysning ud fra pædagogiske og samfundsøkonomiske synspunkter.

I England tog tanken om udvidede kollektive anlæg fastere form under den anden verdenskrig. Gennem efterkrigstidens arbejde med genopbygningen af byerne, hvor man stræbte efter at bevare den fællesskabs- og samhørighedsfølelse, der var skabt af de fælles trængsler, fik ideen om samfundscentre yderligere næring – for derefter at føre en hensygnende tilværelse.

Anderledes gik det ikke herhjemme for de opståede kulturcenterideer, og nærliggende er da spørgsmålet, om centerteorierne er forkerte. Kan man alene ved at bygge forsamlingshuse fremelske den samhørighedsfølelse, der er så værdifuld en faktor i vort demokratis fortsatte udvikling? Er de samfundsformer man arbejder på at indføre i stand til at fremkalde fællesskabsfølelsen og den dermed forbundne ansvarsfølelse? Er det vejen til bevarelse og videreføring af vor kulturs uomgængelige krav om respekt for mennesket gennem en differentiering af stadig højere orden at tage ansvaret fra familien, samfundsorganismens mindste celle, og lægge ansvaret over på helheden? Alle gode tanker til trods er familien og dermed individet tilsyneladende blevet nedbrudt – i stedet for at være styrket – samtidig med at ansvaret er taget fra det sted, hvor fællesskabsfølelsen kunne og burde fremelskes, hvor individet kunne trives og vokse.

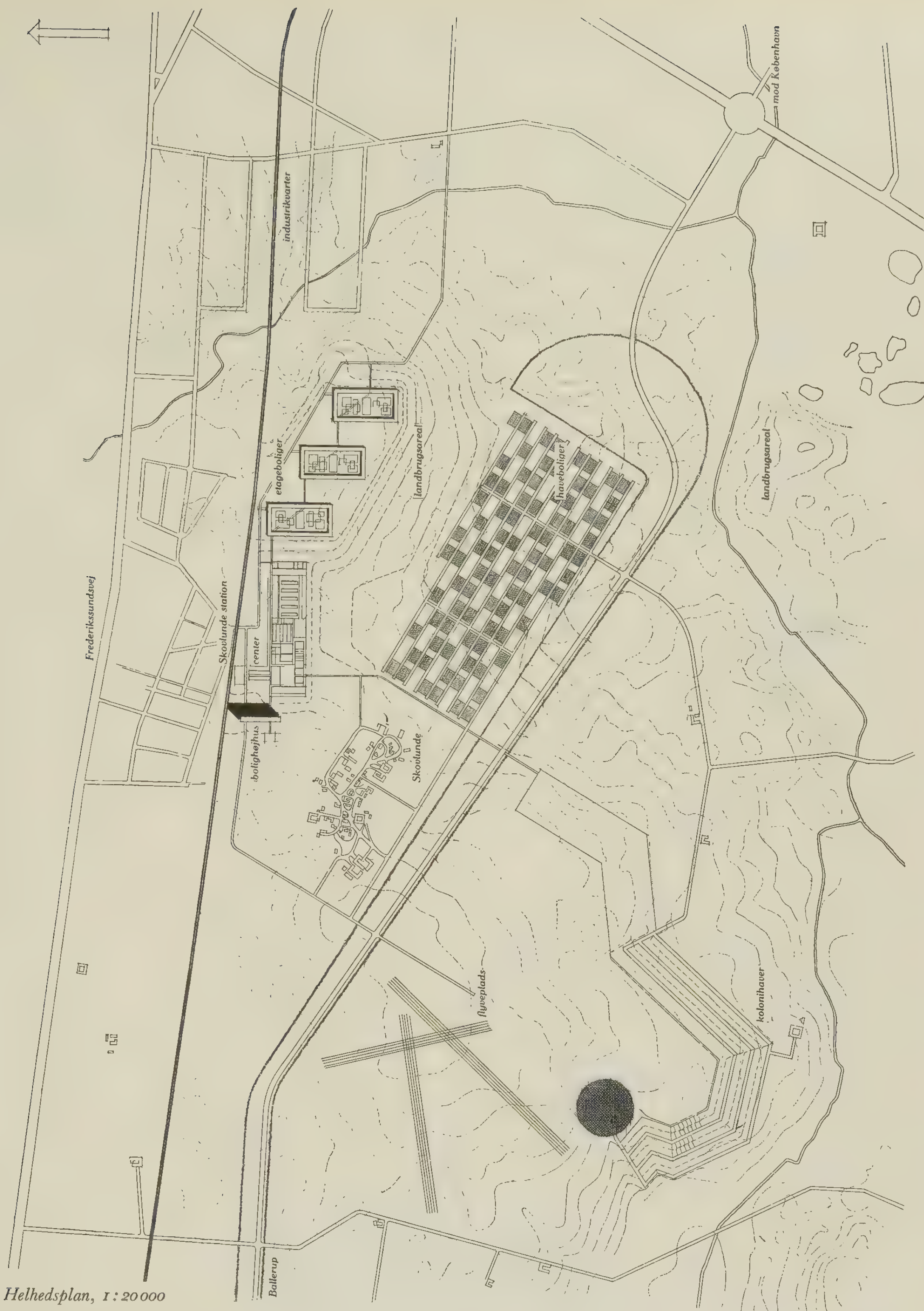
En nyere psykologisk undersøgelse* bekræfter til fulde hvad banebrydende pædagoger længe har hævdet: at den individuelle kontakt er livsvigtig for ethvert barn, da det kun er gennem den, man skaber et tilhørsforhold, der igen kan føres videre til samhørighedsfølelse, ansvarsbevidsthed og social fornemmelse.

Men er man i stand til at skabe en undervisningsform gennem hvilken den individuelle kontakt kan etableres? Den for tiden løbende diskussion om eenhedsskolen løser ingen problemer i denne forbindelse. Opdragelses- og undervisningsspørgsmålet er tilsyneladende af større betydning for de nævnte forhold end sikring af materielle goder og måske endog vigtigere end retten til undervisning. Udviklingen i U.S.A., hvor ungdomskriminaliteten tilsyneladende stiger proportionalt med højnelsen af levestandarden, viser ikke tegn på en udvikling i gunstig retning. Også erfaringerne fra moderne diktaturstater viser, at undervisningspligt og en højt udviklet teknik ikke i sig selv garanterer en for vor kultur demokratisk livsform.

Skal det offentlige gennemføre en opdragelses- og undervisningsform baseret på den individuelle kontakt, der kan skabe det tilhørsforhold, som har betydning for barnets videre udvikling, vil det kræve en uhyre økonomisk indsats. På den anden side har man på længere sigt næppe råd til at undlade at følge de principper, der peger fremad – finde frem til en skoleform, der ikke vil kræve det

Guldmedaillekonkurrencen 1954–55 var et kulturcenter i Skovlunde.
På et areal syd for S-banestationen i Skovlunde tænktes af Ballerup–Måløv kommune opført et kulturcenter, der skulle omfatte en kommuneskole, et hovedbibliotek, en ungdomsgård, en biograf og lokaler til rådighed for børne- og ungdomsarbejde samt for andre kulturelle formål. Endvidere skulle den omliggende boligbebyggelse angives.
Det var opgavens hovedformål at fremkomme med skitseforslag til dette kulturcenter, men også en del af opgaven at finde frem til den mest hensigtsmæssige placering af centret.

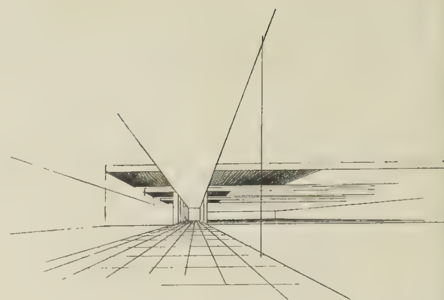
* Bertram M. Beck. Leder af USA' statslige kommission til behandling af ungdomskriminaliteten.

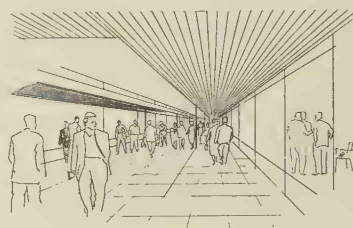

Helhedsplan, 1:20000

Under hensyn til den existerende landsby, der ønskes bevaret, har man – gennem en enkel og overskuelig opdeling af bebyggelsen i urbane enheder – søgt at bevare så meget landbrugsareal som mulig. Fra engarealerne syd for motorvejen trækkes agerlandet derfor ind mellem etageboligbebyggelsen nær stationen og haveboligkvarteret ved motorvejen. Den ønskede industribebyggelse er placeret som en fortsættelse af det existerende industrikvarter i Herlev. Da det må påregnes, at hovedparten af områdets fremtidige beboere har beskæftigelse i København og vil være henvist til at benytte S-toget, er centret placeret nær stationen, således at størstedelen af trafikken til boligbebyggelsen må passere gennem centret, der herved bliver et led mellem de to poler i bylivet: boligen og arbejdsstedet. Trafiksystemet på området er således udformet, at de moderne trafikmidler udnyttes effektivt samtidig med at sikkerheden fremmes. Fra motorvejen, der fører den hurtiggående trafik til og fra det projekterede bilgadenet i København, føres biltrafikken til området i en ring omkring bebyggelsen og har forbindelse med Frederikssundsvej dels gennem Herlev dels ved en mere direkte forbindelse ved S-stationen. Arealet inden for ringen holdes i det daglige fri for automobiltrafik. Som kontrast til det åbne landbrugsareal er rummene mellem bygningerne behandlet som rene haverum. Ved passage gennem disse åbne og lukkede rum af varieret form og karakter, med beplantningens stærke relation til bygningerne og gennem den stadige vexelvirkning mellem landbrugsareal og haverum er det hensigten at gøre færdsel på området afvexlende og spændende

store opbud af lokaler og lærerkræfter, og som ikke vil gøre skolen til en mammutinstitution. Det kan efter min mening lade sig gøre, da man på en naturlig måde i ethvert hjem har mulighed for at praktisere den opdragelses- og undervisningsform, der netop peger fremover. Et harmonisk forhold mellem forældre og børn kan selvsagt skabe en dyb tilhørsfølelse, der gør børnene immune for de skadelige påvirkninger de møder under opvæksten. Det påstås, at det særlig er i barnets 6–8 første leveår at tilhørsforholdet har betydning for barnets videre udvikling. Forældrene er barnets første og vigtigste lærere, der lærer barnet at spise, gå, tale, o.s.v. Fra dette til også at lade forældrene lære barnet de ting, man nu lærer det i børnehaven og underskolen, er der ikke noget stort skridt. Den fulde konsekvens af de moderne pædagogiske principper vil derfor være, at forældrene selv opdrager og passer deres små børn. Den offentlige, institutionsbetonede forsorg med børnehaver, vuggestuer og fritidshjem bliver herved overflødig. Forudsætningen er selvfølgelig, at der gives mødrene mulighed for at blive i hjemmet, sålænge der er børn under otte år. Den industrielle udvikling, der efterhånden vil medføre nedsat arbejdstid, bør derfor først og fremmest udnyttes til at fritage mødrene for at deltage i erhvervslivet. Men for at forældrene kan påtage sig opdragelsen og den beskedne undervisning, der vil overflødiggøre børneinstitutioner og småbørnsskolen, er det – foruden forældrenes positive interesse – nødvendigt at udvide den igangværende studiekredsundervisning i almindelig børnepleje og psykologi til også at omfatte de almindelige undervisningsfag. Gennem disse forældrestudiekredse vil man hurtigt kunne nå til praktiske resultater, og man vil her være i stand til at gøre forældrene deres ansvar og forpligtelser klart.

Bygningerne, der er tænkt som lette stålskeletkonstruktioner udfyldt med værkstedsfremstillede elementer, er lagt ind i rum fastholdt af hvide mure og beplantninger.

Butiksgade forbeholdt fodgængere

Praktiseres hjemmeundervisningen, hjulpet af radio, fjernsyn, båndoptager, m.v. kan skolen, som ønsket er fra pædagogernes side, gøres mindre, idet småbørnsskolen kan spares, lærerstaben reduceres, og man vil i fremtiden bedre være i stand til at udvælge og uddanne de mennesker, der har interesse for, og som er egnede til den betydningsfulde og ansvarsfulde gerning, det pædagogiske arbejde er.

Men et samfunds- eller kulturcenter vil ikke være overflødigt, selv om undervisningsformen blev ændret, og man tillagde familien større betydning og ansvar. Med ansvaret vokser interessen for at løse den opgave, der naturligt påhviler forældrene. Der vil være behov for et samlingssted, hvor forældre kan mødes med forældre for gennem samvær, undervisning og fest at hente inspiration og viden til dette arbejde; og for at bygge videre på hjemmenes arbejde må de unge kunne fortsætte med uddannelse og fritidssysler under forhold, der stimulerer fællesskabsfølelsen og respekten for individet.

Forslaget til et kulturcenter i Skovlunde bygger på de her skitserede teorier.

Beskrivelse til centret

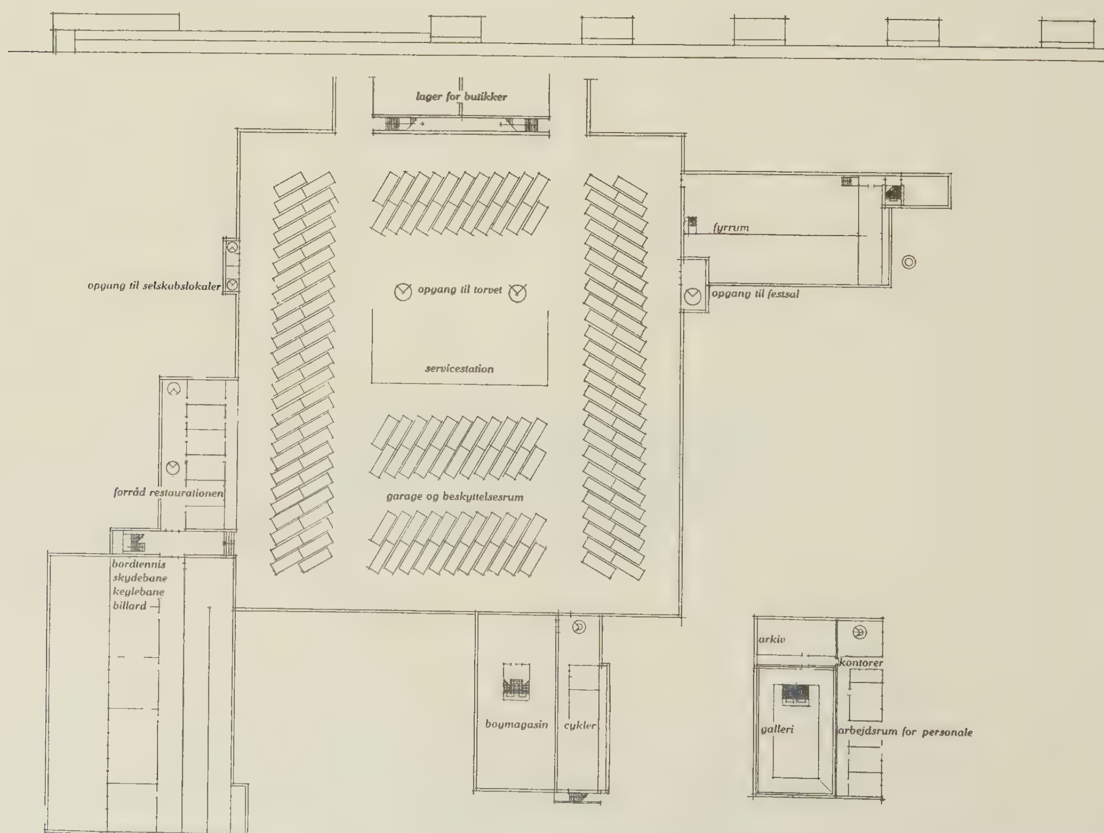
Da det gennem gruppearbejde og gruppeundervisning i skolen er muligt at vise børnene samarbejdets værdi og betydning, er klasseværelserne søgt udformede med henblik på denne undervisningsform. Et kvadratisk, tosidigt belyst rum afgiver gode muligheder for utallige gruppekombinationer. Ved at blænde vinduerne kan belysningen i rummet tilpasses de ønskede møble-

Knud Joos: Kulturcenter i Skovlunde. *Tilkendt kunstakademiets mindre guldmedalje 1955. Beliggenhedsplan, 1:2500*

Centrets udadvendte funktioner er samlet omkring torvet. Der er fra den træbrolagte plads direkte adgang til skolens festsal, biblioteket, restauranten samt til udlejningslokalerne. Kun gående og cyklende trafik har i det daglige adgang til torvet, idet automobiltrafik til anlægget holdes i en underetage, der samtidig tjener som garage

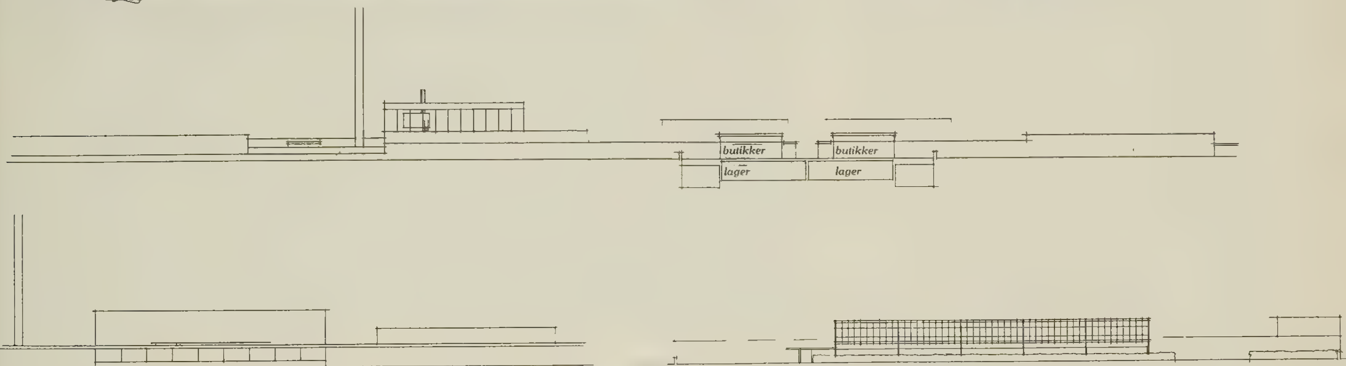
butik
butikker
gangbro til bolighøjhuset
bænkeplads-promenade
ungdomslokaler
selskabslokaler
opstammede træer
magasin
pedelbolig
botanisk havesamfu
naturhistorie
garderobe
skolekøkken
sanglokale
restaurant
torv
foyer
festsal
gårdrum til festsal
tegnelokale
udlejningsarealer
til foreninger
labyrinthave
foyer
biograf
bibliotek
kontorer
læsesal
læsesal
ungdomsvejledning
haverum
personale
studierum
klubrum

Stueplan og façade mod syd

Kælderplan og façade mod nord

tilkørsel af materialer
indgang, kontorer
børnebibliotek
cykler
lærerværelse
leder
sløjdlokale
hobbyrum
værkstedsgård
have for lærere
arbejdssted for støjende grupper
spiseplads
indendørs legeplads
klasseværelser
metalsløjd
manuduktion
lærer
realklasse
gymnastiksal
stueplan
normalklassebygning
1. salsplan
normalklassebygning
bad
omklædning
friluftsgymnastik
magasin
omklædning
sportsrekvisitter
gymnastiksal
udgang til sportsplads

Façade mod vest

Façade af normalklassebygning

Façade mod torv

Snit i fagklasser

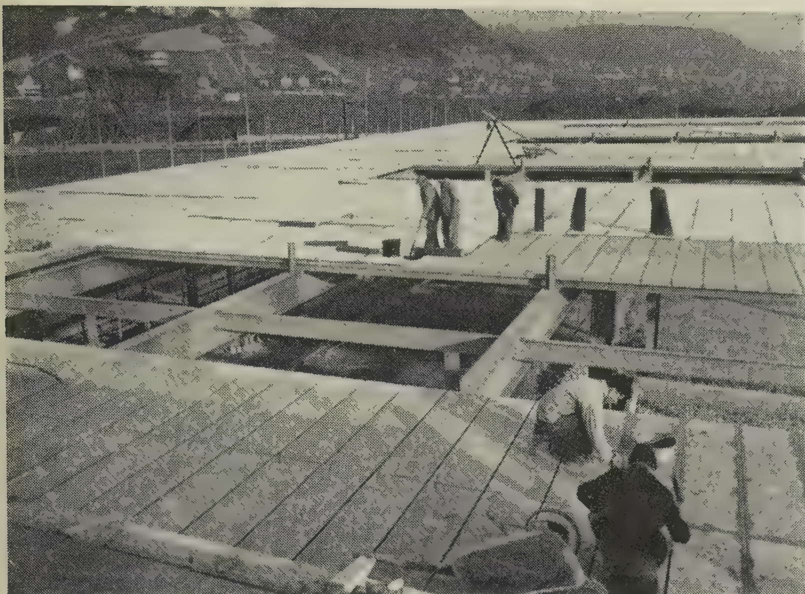
Façade mod øst

Snit i normalklasser

Snit i festsalen

Knud Joos: Kulturcenter i Skovlunde. *Planer, façader og snit, 1:1200*

ringsforhold, samtidig med at rummets karakter ændres, så det bliver afvexlende for barnet, der har en naturlig trang til det foranderlige. Under dybe vinduesplader, der er et værdifuldt supplement til bordpladsen i klassen, anbringes skuffer og skabe til barnets personlige ting. Gruppernes arbejder og materialer samt større ting opbevares i materialerummet. Underetagen, fra hvilken adgangen til klasserne sker, er tænkt som et supplement til klasseværelserne. Grupper med støjende arbejde kan her sidde ved de faste borde og bænke, der også kan benyttes som spiseplads for klasserne. Underetagen tænkes udformet så den kan anvendes som indendørs legeplads. I denne „legegade“ nær udgangen til legepladsen er toiletgrupperne samlede omkring trappen til realklassen, et manuduktionsrum og et arbejdsrum for de lærere, der har undervisningen i de fem klasser. Ved i hver bygning at samle børn af forskellig alderstrin får man i de enkelte normalklassebygninger et lille samfund, hvor man kan vise børnene værdien af samhørighed og betydningen af gensidig respekt.
Med minimum af administration vil det være muligt at holde en lille del af skolen åben uden for skoletid. Her – i børnebiblioteket, sløjdlokalerne og de store hobbyrum – kan børnene dyrke de interesser, de ikke har mulighed for at beskæftige sig med i hjemmene.
For at kunne tjene de mangeartede udadvendte funktioner er skolens festsal placeret mod torvet. Til salen knyttes et gårdrum, der forøger salens anvendelighed. Gårdrummet vil, når vejret tillader det, kunne bruges som udendørs foyer, til udstillinger vil man have et rum til ting, der kræver anbringelse i det fri, til skuespil og koncerter er der her et betydeligt antal siddepladser, idet scenen kan flyttes til midten af salen, og overdækket og ikke overdækket rum kan bruges under eet. Festsalen og foyeren kan åbnes mod torvet, og der vil fra restauranten over torvet gennem foyer, festsal og dennes gårdrum være eminente muligheder for en byfest af sjælden karakter. Med skolekøkkenets placering er det herfra muligt at servere i festsalen og i sang- og foredragssalene, der begge kan benyttes i forbindelse med festsalens garderobe- og toiletanlæg – uafhængig af den øvrige skole. Publikum, der kommer kørende til festsalen, benytter indgangen i parkeringsetagen, som ved en trappe er i forbindelse med garderoben.
Fra torvet er der direkte adgang til bibliotekets forhal, derfra til udlånssalen eller til læsesalene i det rolige haverum. Foruden de obligate biblioteksrum er afdelingen udvidet med en række rum til selvstudier, hvor det under kyndig vejledning vil være muligt at uddybe specielle intellektuelle interesser gennem adgang til bibliotekets samlinger af lysbilleder, båndoptagelser, m. v. Mod vest begrænses torvet af restauranten og udlejningslokalerne, medens biografen afslutter pladsen mod syd. Fra biografen kommer man efter endt forestilling ud på torvet og har muligheder for at promenere her og i butiksgaden eller besøge restauranten.
Selskabslokalerne og lokaler til foreningsarbejde er således placeret, at der fra restauranten er muligheder for servering i disse lokaler. Keglebaner, skydebaner, bordtennisrum, billardrum, etc. ligger i kælderen og tænkes som de øvrige foreningsrum administreret fra det billetbureau, som biografdirektøren opretter.
Med en rationel byggeproces for øje er planen bygget op over et 2×2 meter system.

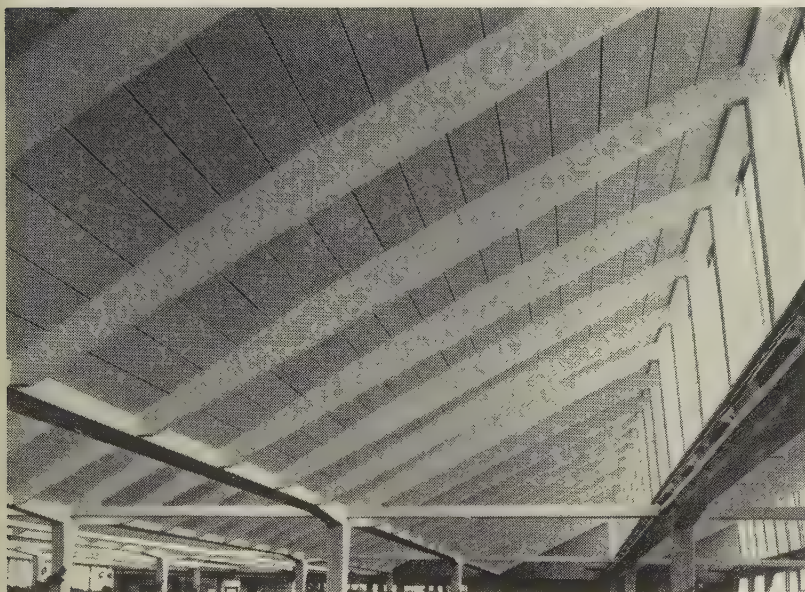

Durisol

ELEMENTER til hurtigt, tørt byggeri

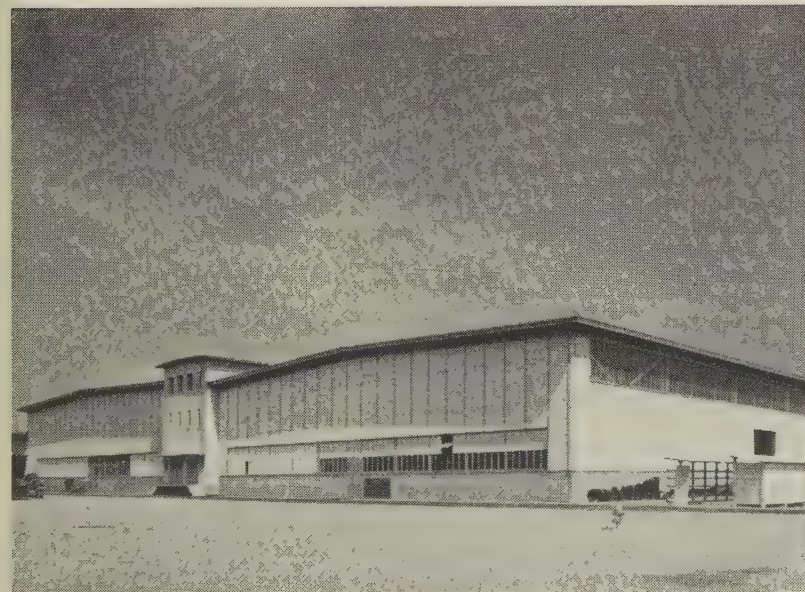
Tagplader er teknisk og økonomisk interessante til industritage.

Efter D. I. F.s regler for varmetabsberegning fås f. eks. for 12 cm plade (max. længde 3,50 m) med 2 lag pap k = 0,8.

Pladerne leveres med rå underside – god lydabsorbtion – fasede kanter, eller med puds på undersiden. Garanti for betonomstøbte armeringsjern. Ca. 1–1,5 cm overbeton af høj kvalitet.

I forhold til isoleringsværdi er *Durisol* armerede tagplader et stærkt konkurrencedygtigt element.

Fabrikspudsede façade-elementer i 10 og 12 cm tykkelse – k = 1,0 og 0,9 – leveres i max. længde 1,50 m. – Arkitektonisk og teknisk gode façadeløsninger kan opnås i industribyggeriet med *Durisol* f-plader.

Skriv efter vore brochurer – og efter konsulent-besøg

Durisol

NØRRESUNDBY
Telefon 6165 – 6250

Butiksgaden i Vällingby

Vällingby er et levende drama

Fra det svenske tidsskrift „Byggmästaren" A 4 1956 gengives et afsnit af direktør Alkert Aronsons artikel om Vällingby centrum

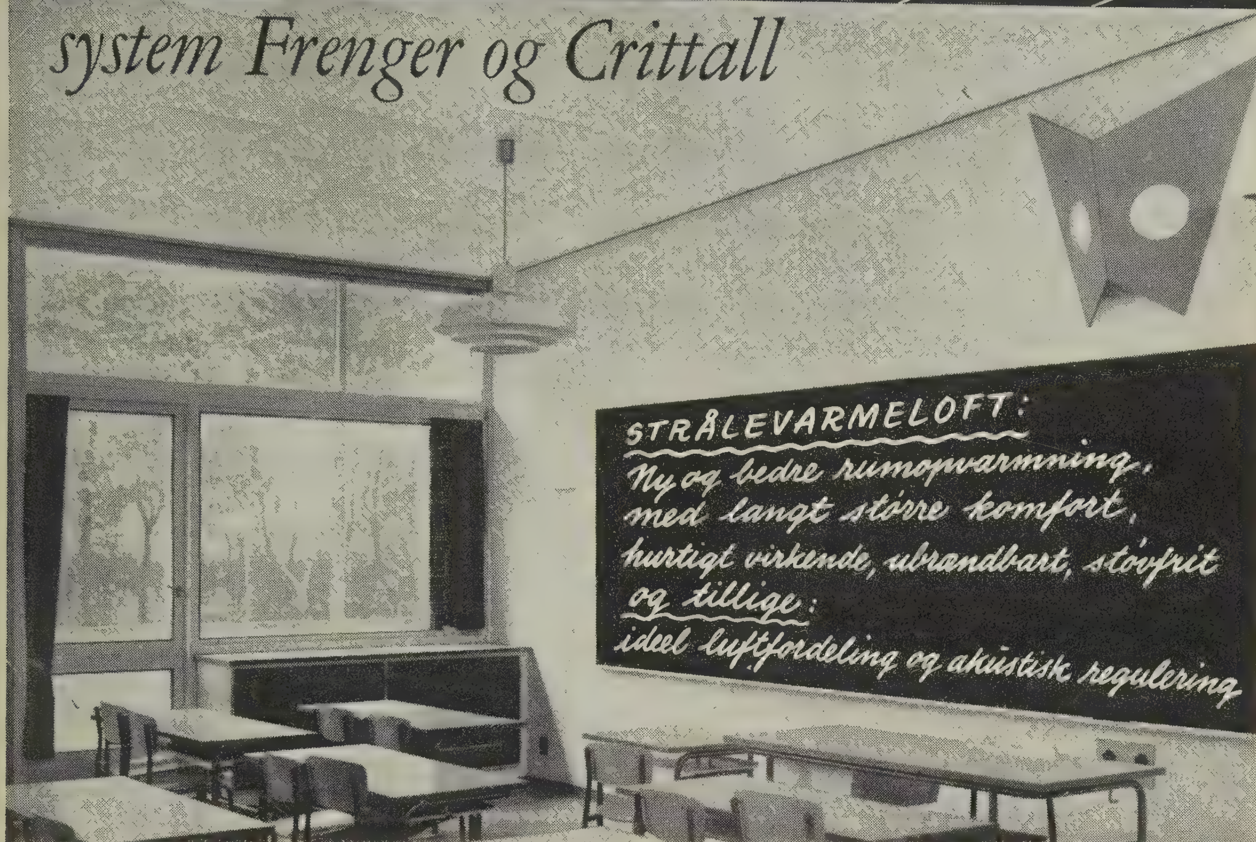
Vällingby flödar i ljus denne mörka kväll. Ramper och sfärer i neonrör lyser som fyrbåkar från skär – en krans av smäckra höghus. De bildar ring kring en kärna av låga byggnader för kommersiella, sociala och kulturella tjänster. Firmaskyltar i strålande ljus förvandlar husens fasader och tak till ett festligt färgspel.

Utanför detta tonar hyreshus, radhus och villor fram i gatlyktornas sken inom en runda med 800 meters radie från centrum. Där bor nu omkring 20 000 människor. Om ett år bor där 24 000.

Den 14 november 1954 öppnades 2 varuhus och ett 40-tal butiker i lervällingen och byggnadsbråten. Det var en spännande dag. Propagandan som inleddes hösten 1952 med en bostadsutställning och demonstration under presenningar, av det blivande Vällingby hade följts upp. Det blev en festdag för alla. Nog blev Vällingby presenterat. Men detta var inte det väsentliga. Huvudfrågan var fortfarande obesvarad: skulle centrum tillfredsställa de många människorna? Eller skulle de efter den första anstormningen ta tunnelbanan till Kungsgatan och city? Men människorna vände inte Vällingby ryggen. I stället kom de även i fortsättningen från alla delar av staden, fann trivsel

(Teksten fortsættes på omstående side)

STRÅLEVARMELOFTER

INSTALLATION

BONNESEN & DANSTRUP **LUDVIGSEN & HERMANN**

CHR. OLSEN & MEILGAARD MORTENSEN

A/S VØLUND

C. F. RIEDEL & LINDEGAARD **BRUUN & SØRENSEN A/S**

FABRIKATION

RECK'S OPVARMNINGS COMP. A/S

DANSK STRÅLEVARMESELSKAB

i bråten, handlade, for hem och kom tillbaka. Våren 1955 kom ytterligare ett 30-tal butiker och bråten började så smått försvinna. Människorna engagerade sig ännu mer. De som fruktat att tunnelbanan skulle ge dödsstöten märkte snart nog att influensområdet i stället breddades. Tunnelbanan blev till ett stöd. Och så kom bilarna, många fler än beräknat.

De varuhus och butiker som nu finns kan inte svälja så mycket mer om den goda och vänliga service som gjort detta affärscentrum känt ska kunna uppätthållas. Vänliga! – ja, den ringa volymen skapar förutsättningar för vänlighet. Och vänlighet är en god försäljare bland storstadsmänniskor som lider hungersnöd ifråga om den föda som kallas „kärleken till nästan“. Det riktiga sättet att ta vara på redan gjorda vinster är att snabbt investera i fler affärer, att öka urvalet och ytterligare framhäva specialvarorna. Den överrumplande men välkomna anhopningen av bilburna konsumenter ledde snabbt till att stadsplanerna gjordes om för att skaffa fler parkeringsplatser. Denna revision bör omedelbart och i ett sammanhang följas av stadsplaner för ytterligare affärsbebyggelse. En halv miljard har satsats på Vällingby, varav 40 miljoner på centrum. Sätt dit 10 miljoner till! Det lönar sig.

Är då Vällingby redan från början felplanerat och underdimensionerat? Ja och nej. Anhopningen av bilburna konsumenter blev en överrumpling för det affärscentrum som ursprungligen var avsett att bli bilfritt men som under projekteringen öppnade portarna på glänt för denna tidens „plåga“. Och på volymen kommer man kanske även rätt snart att klaga, möjligen också på de begränsade variationerna. Detta centrum har byggts för att tillfredsställa krav som i dag är erkända men inte för önskningar som först i framtiden kan tilfredsställas. Visserligen har ett par affärs- och kontorshus i sista upploppet fått slaktass på stadsplanen för att ge plats för bilarna, men stadsplanen rymde vissa romantiska drömmar om hantverkarmiljöer som väl får vika för komplettering av affärscentrum.

(Teksten fortsættes på omstående side)

Interiør fra restaurationen

Ved større opgaver står firmaets ingeniører og arkitekt til rådighed med forslag og vejledning.

Den amerikanske ambassade, København

Hvidovre rådhus, arkitekterne m.a.a. Chr. Schønnemann og Chr. Brandi

Odense rådhus, arkitekt m.a.a. B. Helweg-Møller

Burmeister & Wain, arkitekt m.a.a., professor Palle Suenson

Berliner Bank, West-Berlin

METALET persiennen er den mest solgte – den danske patent persienne med verdenssucces. Fås til enhver vinduestype. Forbrugerrådets kvalitetskontrol er en ekstra sikkerhed for kvaliteten.

PERSIENNER

- et redskab i arkitektens hænder

HFB side 30

BYGGECENTRUM, stand 611-615

Tunnelbanens restaurationsbygning

Vällingby är sålunda ingalunda färdigt. Det behöver redan kompletteras och däri ligger dess tjusning och trygga framtid. Det kommer aldrig att sjunka ner till färdigt „mönstersamhälle".

Människorna har redan engagerat sig så mycket i denna nya kärna av storstaden att jag tror att kraven på förbättringar, kompletteringar och förändringar inte kommer att upphöra. Det är inte bara intensiteten i det kommersiella livet som visar detta. Sedan den första inflyttningen för tre år sedan skedde har ett 30-tal organisationer sprungit fram ur leran. Det kyrkliga livet utvecklar en intensitet som knappast någon annanstans. Det frivilliga bildningsarbetet är livaktigt. De nu befintliga organisationerna är redan så starka att de bildat en sammanslutning med uppgift att förvalta samlingslokalerna som är under byggnad. Det blir första gången Stockholms stad prövar en sådan form av ekonomisk självstyrelse för de lokaler som ställts till föreningsfolkets förfogande.

Jag tror att vällingbyborna har engagerat sig i både det som är misstag och i det som är bra. Misstagen har stimulerat till debatt – det må gälla skolor av olika slag som saknas eller kommit på efterkälken i planering och utbyggnad av idrottsplatser och bollplaner eller bortglömda toaletter. Det som är bra är man stolt över och framhäver utåt med lokalpatriotens patos. Såväl den negativa kritiken som den positiva hjälper till att utlösa spänningar och konflikter av det slag som är nödvändiga för att skapa ett levande drama.

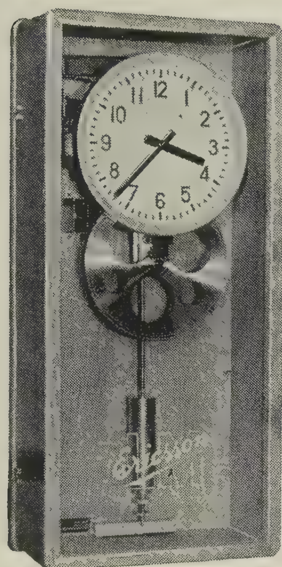
Vällingby är levande drama.

(Teksten fortsættes på omstående side)

CENTRALUR-ANLÆG

Signalanlæg

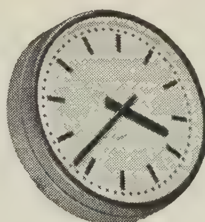
Ens tid . . . rigtig tid

Direkte på lysnettet eller til akkumulator. Hoveduret udsender hvert minut elektriske impulser til bi-urene, så tidsangivelsen overalt bliver ens. Stor gangnøjagtighed. Automatisk retstilling.

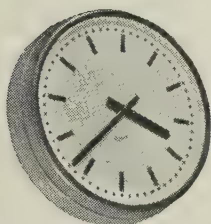
1. Hustelefon
2. Automatisk lokaltelefon
3. Højttalende lyntelefon
4. Konferencetelefon
5. Personsøger
6. Centraluranlæg
7. Kontrolure
8. Maskinkontrol
9. Automatisk brandalarm
10. Brandtelegraf
11. Visitationskontrol
12. Vandstandsvisere
13. Fjerntermometre
14. Røganalyseapparater
15. pH-metre
16. Balanceringsmaskiner
17. El. kondensatorer
18. Tryktætte kabelmuffer
19. Elmålere
20. El. måleinstrumenter

BIURE
Indendørs - udendørs. Alle størrelser, også tårnure.

BIURE
Enkelte - dobbelte - mange typer

CENTRALUR-ANLÆG kan forenes med signalanlæg, således at hoveduret automatisk udløser tilsluttede signal-organer.

Rekvirer vore kataloger og referencelister

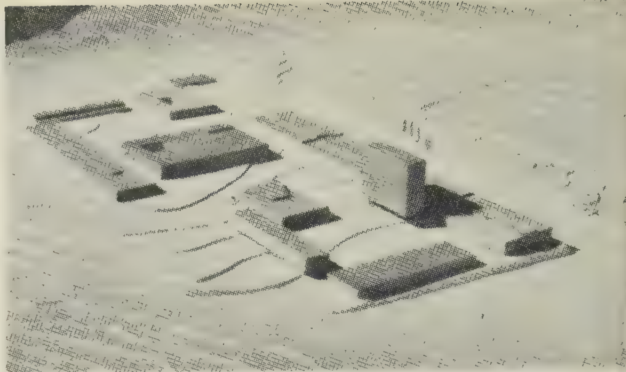
Undertegnede ønsker tilsendt følgende special-prospekter:
(Numrene anføres i nedenstående rubriker)

Navn: ....

Adresse:

By:

L.M.ERICSSON A/s
FINSENSVEJ 78
København F · Fasan 6868

Model af Tveten centrum udformet af den norske CIAM-gruppe

Oslos lokale centre

Gengivet efter „Byggekunst" 6–7 1952

Generalplanen for Oslo er temmelig skjematisk. De enkelte nye distrikter må ha en egen disposisjonsplan før detaljplanene kan komme. Dette er en fordel, systemet er elastisk og gir muligheter for dags-aktuelle bebyggelsesplaner.

Dragene i landskapet og linjene for trafikken skaper naturlige avgrensninger og sentralsteder. Flere av distriktene ligger langs planlagte store industrisoner. Andre ligger fjernt fra både hovedsentrum og industrisonene, og i disse strøk må det avsettes både litt større samlede industrifelter og industritomter nær de lokale sentra og trafikkstasjoner. Foruten stedlig produksjonsvirksomhet bør også flest mulig av de fellesinstitusjoner distriktet må ha konsentreres her. Videre er det påkrevd ved fordeling av boligtyper å lette muligheten for en allsidig sammensatt befolkning, slik at livet ved torg og butikkgate, i skole, forsamlingshus og park får samme demokratiske preg som i en mindre by.

Visse fellesanlegg bindes til små grupper, slik som lekeplasser, dagligbutikker, mindre klubbhus, barnehager og skoler. Men det skulle være mulig å plasere disse elementer slik at de ikke danner isolerte ledd, men kjeder seg sammen med de større enheter til et hele. I flere, til dels varierte, utkast for Tvetenområdet i det østre Oslo illustreres her disse prinsipper. Bebyggelsesplanen er et forsøk på å komponere de større og mindre romelementer, slik at den enkelte boliggruppes gårdsrom, som er for småbarna, ligger i en krans rundt og løper ut i et større fellesområde, en stor løkke for skolebarna. Disse større lekeområdene har atter igjen naturlig tilknytning til hele distriktets fellesanlegg: turveien til Østmarka, stadion, høyere skole, butikk-torg og forsamlingssaler.

Selve kjernen i lokalsentret er den høyere skole, forsamlingslokalene, butikkene og kontorene, kaféene, og verkstedene. Med de forholdsvis store distrikter på 20–30 000 mennesker må man likevel innskrenke elementene i sentret til det aller nødvendigste. Det er ikke ønskelig å prøve å konkurrere ut hovedsentrum. Tvertimot bør man bygge opp mulighetene for et mer intenst kulturliv i selve hjertet av byen.

På den annen side er det grunn til å konsentrere de

(Teksten fortsættes på omstående side)

nødvendige og mulige institusjoner i distriktet til det lokale sentrum, legge bygningene tett sammen, skape et så kompakt samlingssted som mulig.

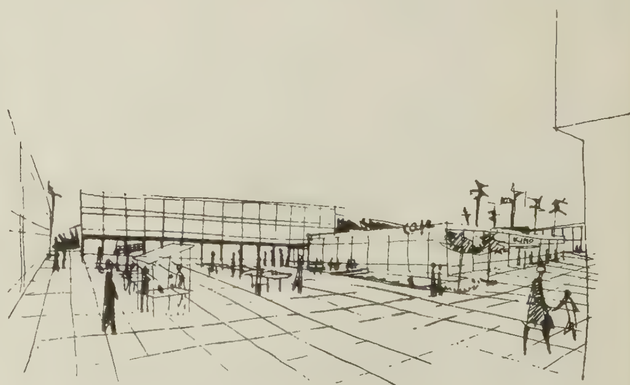
Det er av meget stor betydning at lokalsentret rent bruksmessig, trafikkmessig og arkitektonisk blir etableret som et hele. Det er bedre at det blir lite, men virkelig fullført, enn utstrakt og glissent. Det bør danne et utpreget bybilde, skal kunne kjennes på avstand, fra luften, på kartet. Utbyggingen bør skje fort og slik at beboerne omkring straks erkjenner nytten og gleden av stedet. En gradvis utbygging som henger etter behovene bør ikke foregå ved å fylle igjen hull inne i et spredt og tannløst strøk, men eventuelt ved knoppskyting ut fra et engang fullbygd hovedparti.

Det er et faktum at mange av våre byggeeksperter, for ikke å snakke om næringslivets og lokalpolitikkens menn, enda ikke ser det umiddelbart riktige i en gjennomført adskillelse av kjøretrafikk og gangtrafikk, såvel i forretningsstrøk som i boliggrupper og andre bygningskomplekser i ny og på land.

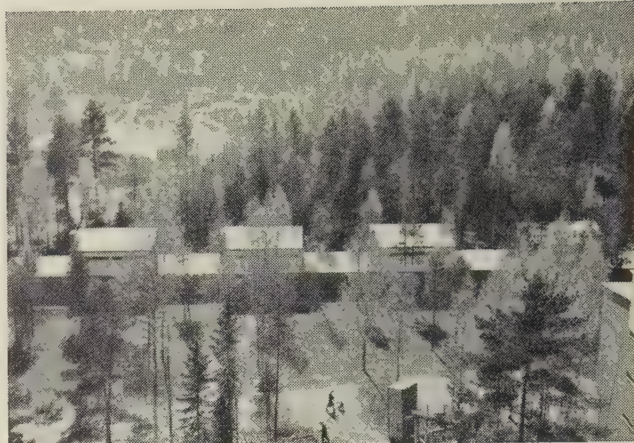
En av de viktigste arter av ferdsel som skal tilgodesees i distriktet er atkomsten til butikker og kontorer for stedets publikum. Innen en avstand av minst 1,5 km er det først og fremst fotgjengerne det gjelder. Folk bør kunne spasere fra sine hjem i sikkerhet og i hyggelige omgivelser. Samtidig skal det være gode veiforbindelser for sykler og biler, og disse skal munne ut i en parkeringsplass like ved sentret. Kombinerer man den plassen med et trafikktorg for lastebiler og busser og plaserer lagerinnganger, tekniske anlegg og servicebygg der, får man et ut-tun. Inn-tunet er fotgjengerarealet langs butikker og innganger til kino, kontorer, møtelokaler. En del av året er der naturligvis snøproblemer på inn-tunet, men i værste fall kan det ordnes ved å holde gangstier åpne, og det burde være mulig å holde et så vidt lite areal helt ryddig. Forstadsbaneplattformene hører med til fotgjengerområdet og må best mulig forbindes med spaserveisystemet i planen.

Sambandet mellom distriktet og lokalsentrum er tross alt ikke viktigere enn mellom dette og hovedsentrum. Større veier, busser og forstadsbaner må betjene det effektivt. Tilslutninger til sity er, når alt kommer til alt, hovedsaken, ikke bare for dem som arbeider der, men for alle som søker videre kontakt og opplevelse.

(Teksten fortsættes på omstående side)

Skitse af centret i Tveten

Tapiola natur

Havebyen Tapiola

Heikki v. Hertzen skriver i det finske tidsskrift „Arkitekten", nr. 1–2 1956 om den nye haveby Tapiola, vest for Helsingfors. I det følgende gengives et uddrag af hans artikel

Enligt min uppfattning är det viktigaste målet för dagens och morgondagens stadsplanering att skapa miljö – en socialt och framförallt biologiskt riktig omgivning för människan, subjektet och objektet vid all mänsklig verksamhet. Detta är den grundsträvan, som allt annat måste underordna sig.

Dessa aspekt har varit bestämmande vid planeringen av „Tapiola" i Hagalund. „Denna trädgårdsstad strävar Bostadsstiftelsen att göra till ett fredat bostadsområde för invånarna, deras hemliv, vila och vederkvickelse. Barn och unga måste få en god och trygg uppväxtmiljö. Här får trafiken inte störa, den måste underordna sig begränsningar och nöja sig med att enbart tjäna invånarna. Tapiola är avsett för bostadsbehövande, som sätter värde på dessa synpunkter och är beredda att godkänna dem." Så anger Bostadsstiftelsen, Tapiolas planerare och byggherre, sin strävan och sina krav i det informationsblad, som utdelas åt de bostadssökande.

Ett bra bostadsområde kan inte uppstå, om man låter boendetätheten växa för stor. Man strävar till att i Tapiola med dess 240 hektar placera 65 personer per hektar, eller således omkring 15.000 invånere. Stadsplanemässigt är området indelat i tre grannskapsenheter, åtskilda av gröna områden, och i centrum har man för avsikt att skapa ett City som kan betjäna omkring 30.000 invånere: ett administrations-, affärs- och kulturcentrum kring en damm, parker och vidsträckta parkeringsområden.

Jag har ibland lagt märkte till, att Tapiola jämförs med Vällingby i Stockholm. Så vitt jag förstår är denna jämförelse synnerligen felaktig. Naturligtvis finns det många anknytningspunkter, dels av teknisk art, dels beroende på att i båda fallen stora områden bebyggts inom en kort tidsrymd. Men till sin anda och grundidé är dessa två bostadsområten vitt skilda. Vällingby är massornas stad – byggnadsmassornas och människomassornas. Hela bostadsområdets anda är sådan, och den verkar på något sätt beklämmande,

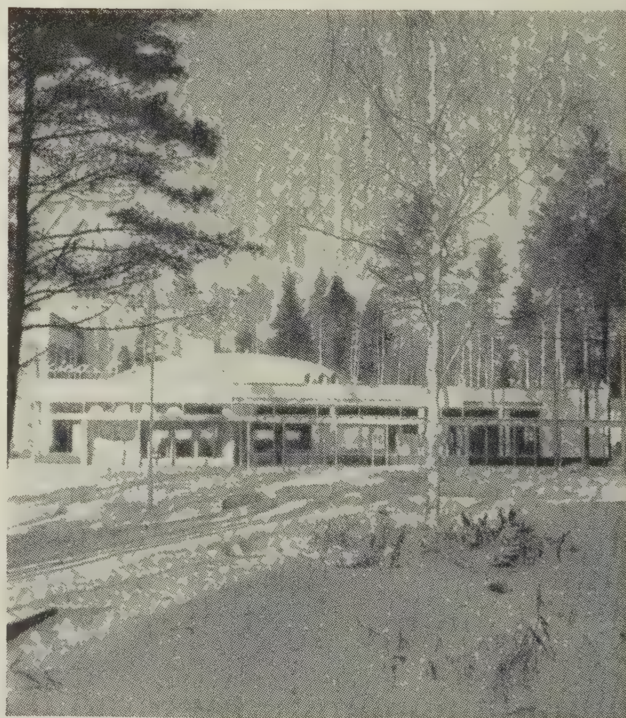
(Teksten fortsættes på omstående side)

åtminstone på undertecknad. Tapiola har man strävat till att planera i en skola där människans individualitet och närhet till naturen varit utgångspunkter.

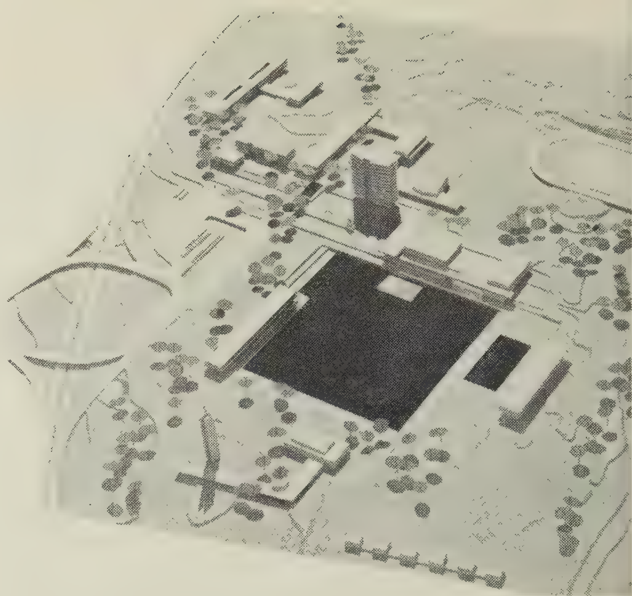
En annan viktig princip är den, att all kollektiv service, som kan förutses i byggnadsskedet, planeras och fullföljs genast och finansieras automatiskt i samband med själva byggandet, så att den är i funktion när invånarna flyttar in. Ett av de första hus som blev färdiga i Tapiola var Barnträdgården, som från första början har varit i flitig användning. Man behövde ej vänta i åratal på den. Butikerna, disponentbyrån, banken och posten öppnade sina dörrar samtidigt som de första invånarna flyttade in i sin stad. När det andra byggnadsskedet var slutfört hade Tapiola redan en egen biograf med 350 platser, tre små kaféer, tre kolonialvarubutiker, tre affärer för mjölk och bröd, två för kött och fisk, tre textilaffärer samt husgeråds-, drog- och bokhandlar, två damfriseringar, centralgarage och bilservicestation. Fördelade på olika fastigheter finns ett tillräckligt antal tvättinrättningar med torkrum, bastu, utrymme för fritidssysselsättning samt olika klubbrum för äldre och för yngre. Som ett exempel på hur mycket som också i detta avseende står att vinna genom en koncentration av planeringen och genom att bebygga hela områden samtidigt, vill jag nämna, att detta för våra förhållanden sällsynt omfattande program för kollektiva anläggningar – biografer, barnträdgårdar, affärer, allt medräknat – representerar endast 7 procent av de tre första byggnadsskedenas hela golvareal. Som jämförelse må nämnas, att aravalagstiftningen tillåter att högst 25 procent av totala golvarealen används för dessa ändamål. Skillnaden är sålunda anmärkningsvärd.

Heikki v. Hertzen

(Teksten fortsættes på omstående side)

Aarne Ervi har tegnet biografen i Tapiola

I konkurrencen om Tapiola centrum fik Aarne Ervi tildelt 1. præmie for dette projekt

Om Tapiola centrum

Uddrag af Aarne Ervis artikel i det finske tidsskrift „Arkitekten" 1–2 1956

I det planerade centrum kommer man att uppföra affärshus, en administrationsbyggnad, ett högt tornhus med affärslägenheter och biograf samt flere andra offentliga byggnader.

Ett av centrumplaneringens svåraste problem utgjordes av ett stort grustag. Detta kommer att utnyttjas till största delen, varefter gropen omvandlas till en bassäng omfattande drygt 1 ha. Vid randen av denna damm kommer bl. a. följande offentliga byggnader att grupperas: teater, bibliotek, kyrka med församlingslokaler, samskola, idrottshus samt några yrkesskolor.

Centrum har planerats med tanke på fotgängarna så-lunda, att motorfordonen trafikerar dess utkanter. En parkering för c:a 400 bilar kommer att förverkligas i etapper.

För småindustrien samt hantverket har reserverats ett betydande område i närheten av centrum. Man beräknar, att 6–700 personer eller c:a 15 procent av samhällets arbetande invånere kommer att få sin utkomst där. Ungefär ett lika stort antal kan få arbete i kontoren och butikerna samt områdets service och andra offentliga inrättningar. Följaktligen skulle alltså en tredjedel av alla arbetande få sin utkomst i Tapiola. Då Regionplansförbundet för Helsingfors jämte omnejd har planerat ett större industriområde väster om Tapiola, skulle även detta erbjuda arbetsmöjligheter, varav följer att knappt hälften av invånarna skulle bli tvungna att söka sig till arbetsplatser i huvudstaden. Bland de kommunala anläggningarna kan nämnas ångkraftverket, som kommer att levera värme och även elektricitet åt hela samhället. Den östra grannskapsenhetens värmecentral kommer att fungera som reserv och kopplas in vid överbelastning. Vidare ett vattentorn och reningsverk, som kommer att utvidgas med tanke på den omgivande bebyggelsen.

(Teksten fortsættes på omstående side)

Fra torvet i det nye Tapiola centrum. I midten et højhus med kontorer

Man har från första början lagt ned stor omsorg på trädgårdsanläggningarna och planteringarna samt försökt förverkliga en parktyp, som växer fram ur den vackra naturen och lämpar sig för det finska landskapet och klimatet. Bostadsstiftelsens trädgårdsbyrå sköter anläggningsarbetena, medan planteringarnas fortsatte skötsel handhas av ett skilt service-bolag, „Otsonlahden Lämpö Oy", vilket äges av invånarna.

Isynnerhet med tanke på ungdomen har man utvecklat möjligheterna till friluftsliv. Som komplement till ungdomsparken i den östra grannskapsenheten kommer lekplaner och plaskdammar att anläggas på skilda håll, vartill en idrottsplan av normal typ anlägges i centrum. Vid stranden iordningställes en simstrand för småbarnen samt en båthamn. Badstränderna och skärgården, idrottshallen i Otnäs samt tennisplanerna och -hallarna i Westend kompletterar möjligheterna till friluftsliv och idrott. *Aarne Ervi*

Særhæfter

En lang række af *Arkitektens* månedshæfter, som omfatter specielle emner, har været så stærkt efterspurgt, at det har været nødvendigt at fremstille særtryk. Blandt disse særtryk skal fremhæves følgende:
(De med * mærkede hæfter er forsynet med engelsk resume)

Orientering i dansk arkitektur 1100–1600. Af arkitekt M.A.A. Helge Finsen (1941) .... kr. 2,00

Nye københavnske skoler. Emdrup skole, af stadsarkitekt M.A.A. Poul Holsøe. Kirkebjerg skole, af arkitekt M.A.A. Viggo Jacobsen. Lykkebo skole, af arkitekterne M.A.A. S. C. Larsen og Helge Holm. (1. oplag 1944, 2. oplag 1949) .... - 3,50

Statsradiofonien. Af arkitekt M.A.A. Vilhelm Lauritzen. Med artikler om akustikken og installationerne af civilingeniørerne Vilh. Lassen Jordan, dr. techn., og Peschardt-Hansen (1945*) .... - 4,00

(Teksten fortsættes på omstående side)

Den protestantiske kirketype og dens udvikling fra reformationen til vor tid. Af arkitekt M.A.A. Jacob E. Bang. Desuden artikler af arkitekterne M.A.A. Thomas Havning, C. Schiøtz, professor Kaj Gottlob og orgelbygger Poul Gerh. Andersen (1947) .... kr. 2,00

En lille afhandling om træer. Af havearkitekt C. Th. Sørensen (1948) .... - 2,50

Århus universitet. Af arkitekterne M.A.A. Kay Fisker, C. F. Møller og Poul Stegmann (1949*) .... - 4,00

Den funktionelle tradition. Spredte indtryk af amerikansk arkitektur. Af arkitekt M.A.A. professor Kay Fisker (1950*) .... - 7,00

Frihedsmonumenter og frihedskollegier (1951*). - 6,00

Studier fra Rom 1952. Materiale fra Akademiets arkitektskoles rejse under ledelse af professorerne Mogens Koch og Steen Eiler Rasmussen .... - 7,00

Resultatet af konkurrencen om Odense amts og bys sygehus. (M. 7–8/1953) .... - 3,00

Rungsted skole. Af professor Steen Eiler Rasmussen. (M. 9/1953*) .... - 3,00

Statsanstalten for Livsforsikring. Af Arkitekterne M.A.A. Frits Schlegel og Mogens Lassen. (M. 1/1954*) .... - 4,00

Massey-Harris A/S, Glostrup. Af arkitekt M.A.A. Arne Jacobsen. (M. 4–5/1954*) .. - 3,00

Skolebyggeri i een etage. Stengårdsskolen i Gladsaxe, Møllevangsskolen i Århus, Søndermarkskolen i Horsens, Skovgårdsskolen i Gentofte, Felsbergschule i Luzern, Acalanes School i Californien, Korsagerskolen og Ny Østengårdsskolen i København samt Munkegårdsskolen i Gentofte (1951*).. - 7,00

Legepladser. Tilrettelagt af arkitekterne M.A.A. Ole Bang og Dea Trier Mørch. Specialudgave af månedshæfte 1–2/1952*....... - 10,00

Alderdomshjem. Med en vejledning fra arbejds- og socialministeriet og boligministeriet (1952) .... - 4,00

Lavt boligbyggeri i sammenhængende bebyggelse. „Søgård" og „Søndergård Park" af arkitekterne M.A.A. Poul Ernst Hoff og Bennet Windinge, samt „Ved Fortet" af arkitekterne M.A.A. Hans Erling Langkilde og Ib Martin Jensen. (M. 11–12/1953*)...... - 4,00

Særhæfter om boligbyggeri

Rækkehus- og kædehusbebyggelser. (1946*).... kr. 2,00

10 statslånshuse. Med en vejledning. (2. oplag 1949) .... - 4,00

(Teksten fortsættes på omstående side)

Nyere boligbyggeri. (1950) .... kr. 4,00

Nye eenfamiliehuse. (1950) .... - 3,00

Bellahøjbebyggelsen. Redegørelse fra teknikerudvalget. Bebyggelsesplaner og hustyper (1951) .... - 1,00

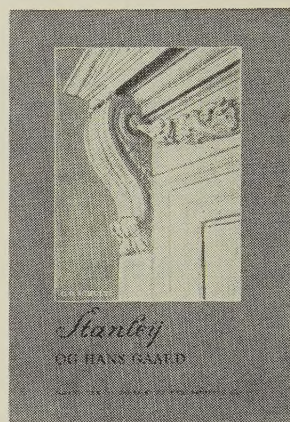
Kollektivhuset Høje Søborg. Af arkitekter M.A.A. Poul Ernst Hoff og Bennet Windinge (1952*) .... - 4,00

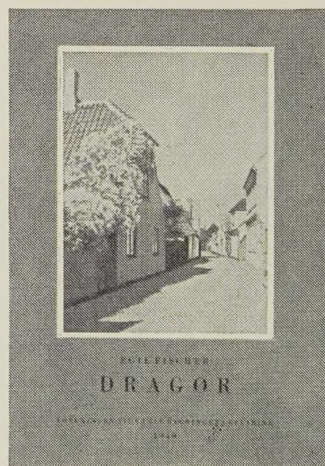
Om højhuse. Af arkitekt M.A.A. Eske Kristensen i samarbejde med civilingeniør P. E. Malmstrøm. (U. 27/1953) .... - 1,00

Publikationer fra Arkitektens Forlag

Stanley og hans gård
Af C. G. Schultz

Udgivet af *Foreningen til gamle Bygningers Bevaring* på Arkitektens Forlag.
Bogen er skrevet af museumsinspektør C. G. Schultz og indeholder en livfuld skildring af billedhuggeren S. C. Stanley samt en indgående beskrivelse af det hus, han i 1755 lod opføre på Christianshavn, Overgaden oven Vandet nr. 6. Bogen er forsynet med ialt 35 illustrationer.
Fås i boghandelen og på Arkitektens Forlag. Pris 12 kr.

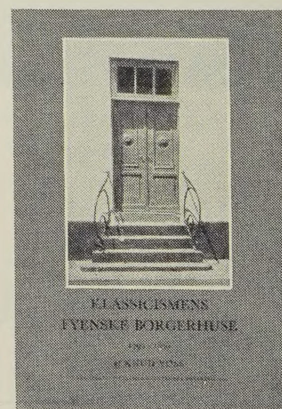

Egil Fischer: Dragør
Forord og efterskrift af Poul Dich. Udgivet af *Foreningen til gamle Bygningers Bevaring.*

Bogen er ikke blot en meget interessant monografi om Dragør. Den omfatter også en drøftelse af de almene problemer, der er fælles for bevaringen af tilsvarende småstadsidyller, og en påvisning af de fredningstekniske hjælpemidler, der står til rådighed under bevaringsarbejdet.
Foruden et stort oversigtskort i mål 1:800, forefindes 57 gengivelser i tegning og foto. Pris kr. 10,–.

Klassicismens fynske borgerhuse

Af Knud Voss. Udgivet af *Foreningen til gamle Bygningers Bevaring.*
En række eksempler på god borgerlig bygningskunst fra Assens, Faaborg, Kerteminde, Middelfart, Nyborg, Odense, Rudkøbing og Svendborg. Forfatteren påviser indflydelsen fra Kunstakademiet og fra københavnske forbilleder. 36 illustrationer. Fås i boghandelen og på *Arkitektens* Forlag. Pris: 9,50 kr.

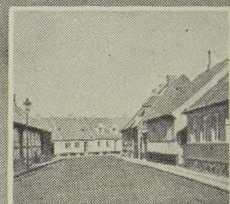
Omkring C. F. Hansen
af Harald Langberg.

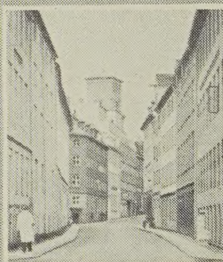
C. F. Hansen følges i dette skrift fra han som 10 årig kommer ind på Akademiet 1766 til han dør 1845. En undersøgelse af hvilke kunstnere og ideer han har været i berøring med og hvilken betydning, det har fået for hans arbejder.
Bogen har 56 sider og ialt 40 illustrationer. Pris kr. 8,00. Udgivet af „Foreningen til gamle Bygningers Bevaring“.
Bestilles gennem boghandelen og Arkitektens Forlag.

Byplanlægning og ældre bydele

Af Vagn Rud Nielsen
Udgivet af „Foreningen til gamle Bygningers Bevaring“.

Redegørelse for den ældre bebyggelses stilling i byplanlægningen og dens sikring ved hjælp af byplan- og bygningslovgivningen. Gennemgang af mange eksempler fra danske provinsbyer.
48 sider, 28 illustrationer. Pris kr. 9,50. Fås i boghandelen og fra Arkitektens Forlag.

Københavns gamle bydel

Af Harald Langberg
Udgivet af „Foreningen til gamle Bygningers Bevaring“.

Et varmt forsvar for bevaring og restaurering af bygningerne i de ældste bydele. Det betegnes som vanvid at tilintetgøre disse boliger, fordi de er snavsede, forkert malede eller tåbeligt møblerede. Mange smukke gengivelser af gadebilleder og dygtigt gennemførte restaureringer.
42 sider, 30 illustrationer. Pris kr. 8,–. Fås i boghandelen og fra Arkitektens Forlag,